

Bekpààtibè pátíri déri Di mpátíri tɔ tì náañti

Bekpààtibè pátíri déri sooté diketirì kó tináañti nti. Ke ti náá nSudaa kobe nè Isidayeeri kobe de kó bekpààtibè sambé kó tináañti.

Dé kó dipátíri kó diwétirì ketirì ti náá ny-Isidayeeri kó bekpààtibè do bùtinnémè mmé Kuyie nkè kùu pönte be kó dikpààtiyuu. Asidii koo kpààti weè do bë do mudoò kë bë na këpímmú benítibè mabè kékonnè o cié.

Dé kó dipátíri ketirì miéké nkë bë nàkémè Edisee pí mmùù tõmmú. Edisee do tú Kuyie mpãänáañti náañtò nwe wèè do sooté Edii fôtìrì.

Dé kó dipátíri kó diwétirì diketirì mukàammù 18-25 ti náá nSudaa kó dikpààtiyuu do kpaámè dimáà kémonté mediè nkétuóke yëbie ntækòütè nè sipísítäati (130) kë Babidønni koo kpààti Nebukannesaa yàà bë donè mudoò këfiete Sedisadëmmu èì, këpönte Kuyie ncëëtè, këpímmú benítibè mabè kékonnè Babidønni.

Di mpátíri náañti duó ke dòmmè

1. Edii tõmmú kó kumànku 1-2
2. Edisee kó mutõmmú kéntø kétuókenè Isidayeeri kó dikpààtiyuu pöntemè 3-17
4. Sudaa kpààtiyuu kó tináañti kétuóté Esekiasi tømè tikpààti kéntø kétuókenè be dootitobè bë píñmumè ke kònnè 18-25

Okpààtì Aasia beémmè dibøò Baadi-Sebuudi

1 Okpààtì Akabu kũñ nkó difõnkúò kè Mɔabu kɔbɛɛ yetemu Isidayeeribɛ kpɛti.

2 Diyiè marì kòò kpààtì Aasia mbo Sammarii okpààtì cǐëtè kudànkù ìnkè kédonní kékɔute mediè nkéti nyetɔrè ké yè nàké ke dò: Kotenè Ekunɔɔ kébeeé ndibɔò Baadi-Sebuudi kéyà kè m bo miɛté. **3** Kè ti Yiè nKuyie ntɔnní ku tɔnnì marì kè dìi náké Edii Tisibiti εì kou ke dò: Íté kékɔte kécɔnè Sammarii kóo kpààtì kó yetɔrè ké yè beke ke dò: Kuyie nyí bomu Isidayeeribɛ tenkè kòò duó nkè di kɔte Ekunɔɔ ke bo beé mbɛ bɔò Baadi-Sebuudaa? **4** Nè de kpéí nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké ke tú ò mè nduó dìi dòù ò ténké í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbɛ nàké kérɛɛté. **5** Kòò kpààtì Aasia do tɔ mbɛɛ wɛtoo o borè kòò bɛ beke ke dò: Dè dòmmɛ kɛ di wɛtɛní? **6** Kè bɛɛ ò ténne ke dò: Onìti mɔù weè ti conɛ ke tú tí wɛtɛní ke da beke ke tú, ti Yiè nKuyie nyí bomu Isidayeeribɛ tenkè kàa duó nkè ti kɔte Ekunɔɔ ke beé mbɛ bɔò Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè de kpéí nha mè nduó dìi dòù a í yóó íté, a yóó kúmu.

7 Kòò bɛ beke ke dò: Onìti wèè di conɛ ke di nàké dɛ kó tináaṇtì ò dòmmɛ?

8 Kè bɛɛ ò ténne ke dò: Onìti nwe ke dáatí diyaaòbòri bɛ dùòkénè dì yòyó kó ticitì ke boú fenaàkɔnfè o ka.

Kòò kpààtì dò: Edii nwe Tisibiti εì kou.

Aasia dɔmè kérɛñ nhEdii

9 Kòò kpààtì dɛitɛ kuhãapɔnkù nè behãapɔmbɛ sipísìnùmmù kè bɛɛ dekoo Edii kàri dè ditãrì ìnkè kóò nàké ke dò: Kuyie nkóó nìti, okpààtì tu a cúténí!

10 Kè Edii bè tèñné kε dò: Kè mènke nwe n túmè Kuyie nkóo nìti, muhãã ncúténí keïnkè ke da còúté fɔ nnè a kòbe.

Kè muhãã ncúténí kóò còúté wenwe nè o kòbe.
11 Kòò kpààtìi yíé kétõnko kuhããpònku tekù nè behããpòmbè tòbè sipísìnùmmù kè bèe dekoo kóò nàké ke dò: Kuyie nkóo nìti, okpààtì tu a cúténí.

12 Kòò bè tèñné ke dò: Kè mènke nwe n túmè Kuyie nkóo nìti muhãã ncúténí keïnkè ké da còúté fɔ nnè a kòbe!

Kè muhãã ncúténí kóò còúté wenwe nè o kòbe.
13 Kòò kpààtìi Aasia yíé kétõnko kuhããpònku tãankù nè behããpòmbè tòbè sipísìnùmmù. Kè bèe tuòkoo Edii borè kéninkóo o iìlkè kuhããpònku kùù bè ni kè kùù ò bàntè ke dò: Kuyie nkóo nìti, donté ti wũ, mmí nnè be nnìtìbè sipísìnùmmù ti tú a kó bëtõmbè mbe, a báá ti kuø, **14** kéndònnè muhãã ncùténímè ke còúté titõntì ketitì tidéti nè ti kó bëniùbè bëmou. Di mmànni donté nh ñnnì ke bá n kuø!

15 De mònnì kè ti Yiè nKuyie ntõnnì náké Edii ke dò: Neinè we kè dí cúté, a bá nhò yñèkù.

Kè Edii íté kóò neinè kè bèe cúté, kékoté okpààtì borè. **16** Kè Edii ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu a mè nkòtémè Ekunoø ke beé mbe boò Baadi-Sebuudi, nè dè kpéí nha téñke í iti a mè nduó dìì dóù ïnkè. A yóó kúmu.

17 Kè Aasia mènkees kú ti Yiè nKuyie nti nákémè Edii, kòò ti béri. Ò ku mëmme kòò tebite Yodammu soöté tikpàtì ke yé Aasia do í mòkémè dëbire. Dè do sɔ nSosafati bire Yodammu tòù Sudaa kòbe kóò kpààtì bo o kpàtì benni dérì ndi.

18 Aasia dɔòrìmè tẽmè nè o tõmmú dè wàrimu Isidayeeriбе kpààtìbè dɔòrìmè pátíri miëke.

2

Kuyie ntùótémè Edii

1 Nte dè do wũñkémè ti Yiè Kuyie ndó kétúóté dìì mònnì Edii nè tefòdóntè kédékènè keñinkè.

Edii nè Edisee bè do iti Kidikàadi nwe, **2** kè Edii náké Edisee ke dò: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ mBeteedi nwe.

Kè Edisee parìkè ke dò: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóó!

Memìme kè bèe nei kékotè Beteedi. **3** Ti Yiè nKuyie mpãänáañti náamìbè tòbè bèe tikú Beteedi kè bèe yènní kéco Edisee kóò beke ke dò: A yé ke dò nKuyie nyóó túóté yíe nha cice kédékènè keñinkàà? Kòo bè tènné ke dò: N yému, yínè yúóó.

4 Kè Edii yíé kénáké Edisee ke dò: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ nSedikoo nwe.

Kè Edisee parìkè ke dò: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóó! Kè bèe nei kékotè Sedikoo. **5** Ti Yiè nKuyie mpãänáañti náamìbè tòbè bèe bo Sedikoo kè bèe yènní kéco Edisee kóò beke ke dò: A í yé ke dò nti Yiè nKuyie mbo túóté yíe nha cice kédékènè keñinkàà? Kòo bè tènné ke dò: N yému, yínè yúóó.

6 Kè Edii ò náké ke dò: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ nSuditëë nwe.

Kè Edisee parìkè ke dò: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóó.

Kè bèe sɔaté kénneí bëdë. **7** Kè Kuyie mpãänáañti náamìbè tòbè sipísìnùmmùu kòtení kéncómmú medétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditëë

také. ⁸ Kè Edii dáté o yaàbòrì kékété nkpoté Suditëë kó mmenie nkè mèe kékété kécómmú tipítì tídé kékété na dékperè késenté.

⁹ Bè sèntóo dìì mònnì kékété Edisee ke dò: A dò ba? Kè n dè nda dò kékété Kuyie nné na kékété kékdekenè keñkè?

Kékété Edisee dò: N dò kékété Kuyie nYaá mmùù da bonè mòmmu kuce mèdémè. ¹⁰ Kè Edii dò: A m békú dè yóumu, kákà n wùò n yiti dìì mònnì kékété kékdekenè keñkè a bo dè pèté, kékété meè dò kékété a báá dè pèté.

¹¹ Bè neí memme ke náante kékété nyóó daatení kékété tekpàrisanté maté kékété tè còú mmuhää nkè sisëñ sìì tè dèri kékété sì còú mmuhää. Kékété sili tuakení be borè kécómmoo be cuokè, kékété fefòdónfèë túóté Edii nè tekpàrisanté kékdekenè keñkè. ¹² Kékété Edisee ndè wùò nkékuónko ke dò: N cice! N cice! Isidayeeribè kpàrisëñ nè si dèebè tu fñ nwe.

Ó me nyí kóò mòntóo ke pí nho yaàbòrì kékété yekétiyè yédedé, ¹³ kétuóté Edii yaàbòrì ò bønténí dì kékété kéncoommú kukó nSuditëë bënnì, ¹⁴ ke to Edii yaàbòrì ò tòuóté dì, kékété poté menie nkè dò: Ti Yiè nKuyie nhEdii tñ nkù bore? Kékété kékété menie kékété mèe kékété, kòò sénté. ¹⁵ Kékété Kuyie mpäänåahti náambè tòbè bembè bëè do tikkú medétimè, kékété ò yà kékété nkè dò: Kuyie nYaá mmùù do bonè Edii, muù bonè Edisee, kékétóo kóò coné kéninkú késinnó o iikè. ¹⁶ Kóò náké ke dò: Tínti a kó betòmbè ti mièke yekòmòbò yembè bomu sipisìnùmmù, duó nkè bëè kòte kékété nKuyie nYaá mbá nhò tòuóté kékété ke dootóo ditarì marì ñkè yoo kubiriku makù mièke.

Kékété Edisee yete ke dò: Báá tønnè òmøù. ¹⁷ Kékété yetoo ke baá nhò kóonnè kòò mbo ke dò: Tønnè be!

Kè bèe tɔ̄ mbεnìtìbè sipísìnùmmù, kè bèe kɔ̄te kénwaaà nhEdii kε dò yewe yètāati bá bè í nhò yà, ¹⁸ kewētení Edisee borè Sedikoo, kòo bè nàké kε dò: N do di nàkému kè n dò di báá kɔ̄te!

Edisee wènkùnnemè Sedikoo kó menie

¹⁹ Kè Sedikoo εì kɔ̄beε náké Edisee kε dò: Okótì, a wúómmu a mómmuə nti εì wennimè, menie nné í wenni dèmarè í peí ti tenkè miεke. ²⁰ Kòo bè nàké kε dò: Waánnènní dibúpànnì, kéanné mukókúá nké n duó.

Kè bèe dè nhò duó. ²¹ Kòo kɔ̄te dinébòrì kéanné mukókúá ndi miεke kébéi nkε dò: Ti Yiè nKuyie ntu kù wènkùnnemu me nniε, mmè ténke í yó ntouní mukũñ nyoo dèmarè í mpεí di tenkè miεke.

²² Mεmìmε kè menie nwenke, kéndònnè Edisee béimmè, kε kpaaá wenni nè yíenní.

Ibí daámè Edisee kòo i bɔ̄nté kusínkù

²³ Kè Edisee íté dε borè kéndeètì Betεedi, dε kó diheì do bo ditennì ndi. Ò kérí dìi mònnì kε deètì Betεedi kè idapùmbíí yènní Betεedi ké nhò sàá nkε tú: Dekení a yuküñtikù! Dekení a yuküñtikù!

²⁴ Kè Edisee wéëte kέ nyì wùó nké i bɔ̄nté kusínkù nè ti Yiè nKuyie nyètìrì kε depímpínnèè yènní dèdérè képímmú ii dàpùmbí sipísìnàà nè idéi kétaté tɔ̄te. ²⁵ Ò dε nyíté kédeke Kadimeedi tárì, kéíté dende kewëte Sammarii.

3

Yodammu naámmè Isidayeereibε kóo kpààtì

¹ Sosafati Sudaa kɔ̄be kóo kpààtì kpàtì benni tεpíítè nè diniínnì miεke nkε Akabu bire Yodammu naámmè Isidayeereibε kóo kpààtì, kémbo Sammarii kε baké Isidayeereibε kε dò yεbie ntεpíítè nè yèdéè.

² Kè Yodammuu dəò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, o yei nné í ntùòke o cice nè o yɔ bè do dàò mè. Weè do pùo ndibɔò Baadi kó diwñõtònnì o cice do maá dì. ³ Kè né nkpaá taunè meyei nNabati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeeribe mèè mieke. Ò do í mè yóu.

Isidayeeeribe do domè Møabu købe mudoò

⁴ De mònnì kè Møabu koo kpààtì Mesa tu opecënti, ke níi ndò nkéduó mbá dì benni Isidayeeeribe koo kpààtì ipeni tekøupíkòùtè (100000), nè yepedakè yèè cìti òkù tekøupíkòùtè (100000). ⁵ Kè Akabuu kú kòo yete Isidayeeeribe kpèti. ⁶ De yiè kòo kpààtì Yodammuu yènní Sammarii kékaa nyIsidayeeeribe bémou, ⁷ kétò nkè bée náké Sudaa købe koo kpààtì ke dò: Okpààtì Yodammu tu Møabu koo kpààtì weè yete o kpèti, kòò tu kàa bo yie nhá kòtoo kè di ò dokénè. Kè Sudaa købe koo kpààtì bè tènné ke dò: N kørroomu, mí nnè we ti tú onítì òmáà ndi. N nìtlè tu o købe mbé kè n sëñ tú o kpesi. ⁸ Kè Yodammuu yíé kóò beke ke dò: Ónkuce nku ti yóó kétémè? Kòò dò: Edømmu kó kuce kùù yìè dikpáà.

⁹ Menìme kè bëe wënné Isidayeeeribe koo kpààtì nè Sudaa købe kou nè Edømmu kou kékété, kè dò kuce yewe yèyiekè kè menie ndóngé bëhããpòmbè nè iwñò ìì tò be nëntì. ¹⁰ De mònnì kè Isidayeeeribe koo kpààtì kuónko ke dò: Ti pàkemu! Ti Yiè nKuyie nkuù ti tìí ntínti be nkpaàtìbè titäati kè bo ti ãnné Møabu købe nou mieke.

¹¹ Kè Sudaa købe koo kpààtì dò: Ti Yiè nKuyie m pãänåañtì náañtò məù í bo dië nke dò ntí kòte o borè kòo beé nKuyie nti kpéináà? Kè Isidayeeeribe koo kpààtì koo tñntì məù dò: Safati bire Edisee bomu dië

nwèè do ãà Edii mènìe nkòò nììtì. ¹² Kè Sudaaq kòbè kóo kpààtì dà, ò yóó ti nákému ti Yiè nKuyie nti dónè tì.

Mèmìme kè bèè nei bëtäati, Isidayeeeribè kóo kpààtì nè Sudaaq kòbè kou nè Edòmmu kou kékòte kéyà Edisee. ¹³ Kè Edisee náké Isidayeeeribè kóo kpààtì ke dò: Kè n kpèti né da dònnè me? Kòte kéyà ti Yiè nKuyie mpàänáaàntì náamòbè a cice nè a yò be kòbè, kè Isidayeeeribè kóo kpààtì dò: Dè í tú ti Yiè nKuyie nkuù ti tìí ndie ntínti be nkòààtìbè titäati ke bo ti ãnné mMòabu kòbè nou mièkaà?

¹⁴ Kè Edisee ò tèníné ke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakèdaa, n tú kùù kóo tõntì, kè dè í tú ku kpéí nnè Sudaaq kòbè kóo kpààtì Sosafati kpéí, n na bá ndakè a kpèti, n keté ke na bá nda wènté bá sámàpó. ¹⁵ Kòò deè ke dò: Waannènní wèè bie nkukùtìdùkù.

Kè bèè ò waanni, kòò bente, kè ti Yiè nKuyie nYaá ncúténí Edisee ìnkè. ¹⁶ Kòò béri nke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí dàmmú yefòtè yefòtè dikondaa dii mmièkè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie mbéimmu ke tú: Di í yóó keè kuyaakù, di me nyí yóó yà fetaafè nè memme kè menie nné píe ndikondaa dimòu, kè di yà díndi nè di ãapòmbè nè di wúñ ii tò di nèntì. ¹⁸ Dendé keté ke né tú desámàpórè nde ti Yiè nKuyie mborè, kù yóó ãnnému Mòabu kòbè di nou mièke. ¹⁹ Kè di può mbè ekè dieyè nè iduotí fité yè, kékòò dëtie ndemòu bë yo ndèè be, kéftínné be nébòrè yemòu, képíe mbè paa ndemòu yetárè kè dèè cake.

²⁰ Kè dèè wenté dikùnweñní bë õõ fié dìì mònnì iwúñ Kuyie. Kè menie nyènní Edòmmu bíékè, képíe mbè tenkè kemòu.

21 Ke sō mMəabu eì kəbe kèè bεkpààtìbè bεtāati bāátimè ke yóó bε do mudoò, kε bεe tñí mbεè kó dimàà dò nkéna kékəte mudoò kε bεe kəte kéokε bε temmànku. **22** Dè wenté dìi mònñi kε diyiè yénní, kε diwennéçànnì tiitē menie nyinkε kε Məabu kəbeε yà menie nkó kuwññkù, kε kù ndò mmeyññ. **23** Kε bε dò: Meyññ mme, bεe kpààtìbè bεe kònté ke kùo bεmáà, tí kətenè kέheí bε kpere.

24 Bε tuòkənì dìi mònñi Isidayeereibε karì, kε bεe ootení kε bε do tiyéiti, kε bεe coké kéta bε tenkε, kε bεe bε dinté kε bε bεíté bεíté, **25** kέpuo mbε ekε kέdooté dooté bá wε ditárì bε paa nsààrè mieke kε dè píe nyetárè, kέftínné sibií simou kékññ dεtie mbε yo ndèè kó yεbe.

Kε dè nkpaá Kiidi-Adeseti eì máà ndi, kε detántènditirè yembèe di cέete kε dì bùótí yetárè kέpuo. **26** De mònñi kε Məabu kóo kpààtìi yà dè ò fuutenèmè kétúóté bεhññpòmbè yesebábátè yembè sikousiyiekè (700) ke bo kété bεnítibè kékəte Edəmmu kóo kpààtì borè kέyñke. **27** Ó yíñke memme kέyóu kétúóté o kóo po wεè na nsɔaté o kpàtì, kóò fεúté diheì kó kuduotí ïnkε kétuo, kε dèè yonke Isidayeereibε, kε bεe ò yóú kékò.

4

Edisee dàò tìi dietì okúpokù kpéí

1 Diyiè marì kε Kuyie mpääñáańtì náambè mieke kóò məù kóo pokùu kəte kέyà Edisee kóò bāntè ke dò: A yέmu a kóo tāntì n dəù wεè ku, ò do túmè ti Yiè nKuyie nkóo nítì nwe. Ó ku kε ti banteu weè kòtení ke dó kétúóté m bí idé kέdəò o daatì.

² Kè Edisee dò: M bo na kédòò ba a kpéí? Kédeè ke dò: Kàa mòke mù tecíetè a n náké. Kòò nitipòkùu ò tènné ke dò: A kóó tɔntì mí, n yí məke dèmarè, kè dè í tú məkùò, məe kpaá sámprè tedéntè miɛke. ³ Kè Edisee ò náké ke dò: Kəte a cēpeetitəbè borè kékente yemátiidie mpéu a bo na kérpété kè yè mmamè. ⁴ Kàa dèè dí ta kudieku fɔ nnè a bí, kàa kpetínné dibòrì, kénhuti məkùò mmemme yedíè nkè dìi níí píe nhá dì kəi nkéfnné.

⁵ Kòò nitipòkùu ítóo kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidabí kékpetínné dicàù, kòò bí nhò duò nyedíè nkòò uti məkùò. ⁶ Yedíè mpíe ndìi mònnì kédeè kòò náké o bire marè ke dò: N duənní didénnì!

Kòò bire dò: Didénní í kpaá. De mònnì ndi məkùò ncòommumè. ⁷ Kòò kəte kékè tì náké Kuyie nkóó nítì Edisee. Kòò dò: Kəte kékíté de kó məkùò nkéyietí a bànnì! Kè iì sùá ndí nyo nfɔ nnè a bí.

Edisee nákémè Sunemmu kóo nitipòkù ò yóó peítémè

⁸ Kè Edisee mpənké diyiè marì Sunemmu εì, kòò nitipòkù məù dè bo ke məke o kpere mesàà nkéyú Edisee ke dò wèè di, kétuóté de kó diyiè nè yewe teyè yèè kpaaní kè Edisee níí de mbáté kedi.

⁹ Diyiè marì kòò nitipòkùu náké o dəù ke dò: N yému ke dò nKuyie nkóó nitisàù weè bätirí ti ciëtè, ¹⁰ yóó kè tí ò ãnné kudieku kóò dəú mmutéñ nè dikàrì nè tábùrì nè fitirè, kòò níí penké wèè de mbáté.

¹¹ Məmme diyiè marì kè Edisee mpənké de borè kékáté kéta kudieku kénaké o kóó tɔntì Keasii ke dò: N yúní te ncíetè kóo nitipòkù. Kòò o

yúní, kòo kɔtení kécómmóo o iìkè. **13** Kè Edisee duó nkòo kóo tɔntìi náké onitipòkù ke dò: A dòò dè ti kpéí ndè dεemu, a dó ti dòò ba a kpéí? A dó tí náké okpààtì yoo ohãápònkótì a kpéínáà? Kòo nitipòkùu tènné ke dò: M bo n kɔbe cuokè kè dè n naatimu.

14 Kè Edisee náké Keasii ke dò: Ti né bo dòò ba o kpéí? Kè Keasii dò: Ó í mɔke dεbire, kòo dəù mε nkòté. **15** Kè Edisee dò: Yúní we! Kòo ò yúní. Kòo cómmodo o dieku bòrì, **16** kè Edisee dò: Dè yàa bo nkááké mie nkàa ùúkú dεnitidabire ndε.

Kòo nitipòkù dò: Áà okótì, Kuyie nkóo nítì a bá n souté, mí nha kóo tɔntì dò!

17 Mεmìmε kòo nitipòkùu púó nképeité dεnitidabire Edisee baà do ò bennénè dìì mònñì.

Edisee fòùkùnnemè dεbire

18 Kè dεbiree kóté. Diyiè marì kéköté de cice nè bεtɔmbè bè dèì dè tidiiti. **19** Bè de mbo kè dεbire kuónko ke dò: N yuu diì yóù! N yuu diì yóù!

Kè de cicee náké otɔntì ke dò: Túóté dεbire kékötènè de yɔ borè.

20 Kòo dè túóté kéköté kéduó nde yɔ, kòo ndè ùúkú kè diyiè nyóó cónné yεyø kè dèè kú. **21** Kòo dè dèe nkudànkù kétanné Kuyie nkóo nítì dieku kédou nho dàù ũnkè kέyènní kékpetínné, **22** kέyú o dɔù ke dò: N duó nhotɔntì mɔù nè sãmmarímú n dó kékçokóo Kuyie nkóo nítì borè nde kewëtení.

23 Kòo ò beke ke dò dè dòmmme? Kàa kàri o borè yíe? Otànkù pànwè dəke yíe, dè mε nyí tú teomìpùtè. Kòo dò: Dèmarè í dò.

24 Kòo duó nkè bɛɛ boú o sãmmarímú dikàrì, kòo náké otɔntì ke dò: Kété! A báá cómmu kuce! Kè mû sàà í yĩ á cómmu.

25 Mεmìmε ò kétémè kékotε Kuyie nkóo nìti borè Kadimeedi tārì ĩnkè. Kénkpaá díetirì kε Kuyie nkóo nìti ò yàní kénáké o kóo tõntì Keasi kε dò: Sunεmmu kóo nitipòkù wenwe kériní. **26** Cokóo kóò co, kóò beke kε dò: Kunaatí nku bakaà? A dəù kpeñnàà? A bire kpeñnàà?

Kòo nitipòkù ò tèñné kε dò: Dèmarè í dò. **27** Kòo nitipòkù tuəkoo Kuyie nkóo nìti borè kéninkóo kέpí nho naàcèi, kε Keasi ndó kóò bëti. Kè ti Yiè nKuyie nkóo nìti ò nàké kε dò: Yóu we! Ò bo mεyεñcaàrìmè miékε nke. Ti Yiè nKuyie mmε nyí n nàké o yèmmè cààrènè tì.

28 Kòo nitipòkù dò: Okótì n sòò da məomu dεbiràà? N sòò ti n da nàké kε n tú a bá n souté mí nha kóo tõntì.

29 Mεmìmε kε Edisee náké Keasii kε dò: Báátí kétúóté m pàati kékété, kàa kérí kε conè òməù a báá ò dəu. Kòò məù me nda dəu nha báá yie. Kàa tùòkoo a nòò m pàati dεbirε iìlkè.

30 Kε dεbirε yɔ dò: Kuyie mbomu kàa bo, n yí yóó wëte kε í da neínè.

Mεmìmε kε Edisee ò neínè. **31** Kε sɔ nKeasii ò niiténè kε nòò nkupàati dεbirε ĩnkè bá tìmatì í dòò. Dεbirε í bëi ndè mmε nyí nampe. Kòò wëtení kέco Edisee kóò nàké kε dò: Dεbirε í ènte.

32 Kε Edisee tuəkoo, kéta o dieku kε sɔ ndεbirε duó o dòù ĩnkè kε ku. **33** Kòo taroo kékpetínné kε bë mbo bedé de miékε, wenwe nè dεbirε, kòò bántè ti Yiè nKuyie. **34** Kε níí oke dεbirε ĩnkè kétuú nho nùù de kpéri, o nuo nde kpeyi, kε nòò nho nou de kpesi ĩnkè, kénhoke dεbirε ĩnkè kε dëe wëte kétonkè. **35** Kε Edisee cúténí kudieku kέcentε, centε, kewëte kédeke kéoke dεbirε ĩnkè kε dò kuce mèyiekè kε dëe

cīē nkéwénténí. **36** Kè Edisee yú Keasii ke dò: Yúní weè nitipòkù!

Kè Keasi ò yùní. Koò kotoo Edisee borè. Kè Edisee dò: Túóté a bire.

37 Kòo taroo kénínkóo Edisee iìkè késínnóo, kédee kétúóté o bire kéyè.

Edisee do nàríkùnnemè tiküntì tì tii

38 Kè Edisee wëte Kidikaadi, dè do sô ndikònnì dii bo diheì. Kè Kuyie mpãänáañtì náamìbè tòbè kòtení ke bo o borè, kòo náké o koo tɔntì ke dò: Saa ntékumbotè dietè kè ti bénné tiküntì késori.

39 Kè bëe kou mòùu yè kéta dikpáà mukũnwammù kényà dikpáà kó yeyaaà mmayè bá ò í nyè banté kë yè tɔñù kécüñ o yaàyòrì kékonnènní kécə kéuté tekumbotè. **40** Bë ãnné dii mònnì kë bë bo di kë bëe sote kékúónko ke dò: Kuyie nkóo nítì muküñ mmuù ã de miëke bá dè í dò nkédi. **41** Kè Edisee dò: Waánnènní muyuo. Kè bëe mù waanni. Kòo ãnné tekumbotè ke dò: Ænnéñ kë bë duó.

Kè bëe ãnné kë bë duó mbá tì ténke í dò mmèmamè.

Edisee piímè benítìbè tekòùtè

42 Diyiè mari kòo nítì mòùu yènní Baadi-Sadisa eì ke tòní pëëbè bë dòònè bë tidipàntì kë bë bo sipísìdë, ke tònè tidipàntì teyààtè kékòtení kë dè duó nKuyie nkóo nítì Edisee kòò dò: Totínè kë bëe di. **43** Kòo koo tɔntì dò: M bo dè totí ñmmë botí benítìbè tekòùtè (100)? Kè Edisee dò: Totí bë kë bëe di, ti Yiè nKuyie nni nnàkémù ke tú bë yóó di kë dëe súó.

44 Mëmìmë kòo bë totí kë bëe di ke dëe súó nkéndònnè ti Yiè nKuyie ntì nhò nàkémè.

5

Naamaa miëtémè

¹ Naamaa do tú Sidii kɔbe kóo ããpɔnkótì nwe kè bɛ kóo kpààtì ò tâ mediè, ke yé nè weè borè nde ti Yiè nKuyie ndo duómmè kè bɛe na be dootitobè kè weè nni fehããpɔnnafɛ, ke né mɔ ntikɔntì. ² Dè do sɔ̄ nSidii kɔbe bɛe kòte ke pɔnte Isidayeeeribɛ ke pĩní desapùmbire marè ke konní ke dè duá nNaamaa pokù, kè dè ò pĩ mmutɔmmú. ³ Diyiè marì kè desapùmbiree náké Naamaa pokù ke dò: Kè n yiè ndo bo na kétuaké Sammarii Kuyie mpãänáaňtì náaňtò borè ò na nhò miékùnnemu.

⁴ Kè Naamaa kòte ké tì náké okpààtì ke dò: Nte Isidayeeeribɛ kó desapùmbire yé mmù. ⁵ Kè Sidii kóo kpààtì dò: Báátí! N yóó wãrimu dipátíri Isidayeeeribɛ kóo kpààtì ké da duó nkàa bií ò duó.

Kè Naamaa túóté timáti péítì cìdóòbè sikousítãati (300) messɔ̄ ncídòòbè sipísikuà, tiyààtì mεãnnímè tɛpíítè, ⁶ kétuakoo keduó nyIsidayeeeribɛ kóo kpààtì dipátíri kè dì tu: Mî duónko n kóo tɔntì Naamaa dipátíri ke tú á ò miékùnn o kòntì. ⁷ Isidayeeeribɛ kóo kpààtì kàa ndìì mònñi dipátíri kékété o yààtì kékùónko ke dò: N tú Kuyie nku, ke nɔ nke kɔù ke nɔ nke fòùkùnkoà? Dè dòmmé kòò n duønní onítì ke tú nh ò miékùnn? Banténè ke dò nhò n wantinè dikpànnì ndi.

⁸ Kuyie mpãänáaňtì náaňtò Edisee kèè dìì mònñi okpààtì kêtémè o yààtì kétɔ nkè bɛe ò náké ke dò: Ba nkpéí nte kàa kẽrí a yààtì? Yóú kòò kætení m borè kébanté Kuyie mpãänáaňtì náaňtò bomè Isidayeeeribɛ tenkè.

9 Kè Naamaa tuəkoo nè o səñ nè o naasāntè kécómmóo Kuyie mpãänáaňtì náaňtò Edisee cĩëtè bòrì nùù. **10** Kè Edisee tɔnní kè bëe ò nàké ke dò: Ò yë nhà ta kukó nSuditëë kénduò ke kuri ke dò kuce mèyiekè, a yóó miëtemu kàa kɔ̄ntì wenke!

11 Kè Naamaa miëkèe peike kòò nkérí ke kpantì ke tú: N yëmmè do dò nhò yóó yënnímu o mómmuɔ nkécómmú kébántè o Yiè nKuyie nkè n kááké o nòùtè kéké m miëkùnnæ. **12** Damaasi kó ikó nhAbana nè Padipaa ì í pëëtë Isidayeeeribë kondakésià? Kè n do nyì ta kewuo mbáá wenkaà?

Ò me nyí kékónténè o naasāntè nè kemiekè ke bo kò. **13** Kòò kó bëtɔmbëe cokóo kòò nàké ke dò: Okótì! Kè Kuyie mpãänáaňtì do nda beke dëmarè dëè yóù a na bá ndè dòòà? Ba nné te kàa báá døò ò da nàké tì ke tú a wuɔ kémieté?

14 Memmè kòò ta kukó nSuditëë, Edisee ò nàkémè kénduò ke kuri, ke dò kuce mèyiekè, kòò kɔ̄ntì wëte kewenke kénéánnè debibénnè kpëti, kòò wenke.

15 De mònnì kè Naamaa wëtení Kuyie mpãänáaňtì náaňtò borè wenwe nè o tumbè, kétaroo kécómmóo Edisee iikè kòò nàké ke dò: M bantému di mmònnì ke dò nkëtenkè kemou miëkè Kuyie nyí bo dëmarè kë dè í tú Isidayeeeribë tenkè. Mí nhà kóo tɔntì n da báámmu, cœuté dipannì dii.

16 Kè Edisee dò: M pàrikèmu ke tú: Ti Yiè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tɔntì, n yí yóó cœuté dëmarè.

Kè Naamaa yetoo, kòò yete. **17** Kè Naamaa dò: Kàa yetemu m pärè á yóú kè bë m pã a tenkè kó mutáá mmùù bo nsànnè sinaasëñ sìdésì ke yé mí nhà kóo tɔntì n téñkè í yóó féútémè feðfè kétuə nyoo metaummè kpeyi dibøò marì kè dè í tú ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribë tū nkù. **18** N né kù békú tì tiì tu: Kè n

kònko, kè nh eì kóo kpààtì kòri ke bo fíé iwüñ dibòò Dimao, kòò n neinè kè n nínkú dibòò Dimao iìkè ti Yiè nKuyie nhá n cíñ.

19 Kè Edisee dò: Kòte kè dè nnaati. Kòo ítóó kédété sámþpó.

Naamaa kó mumommú cãntémè Keasi

20 Kè Edisee kóo tõntì Keasii totí o yèmmè ke dò: N cice Edisee mè nyetemè Naamaa Sidii tenkè kou kó yepärè, ti Yiè nKuyie mbomu, m bo coké kóò nínté kéyà ò bo m pã dèmarè. **21** Ò me nyí kécoké kembeti Naamaa, kè Naamaa ò yàní kécúté meçãã nho naasãntè ìnkè kékétóó kóò co ke dò: Kusààkù bakaa? **22** Kè Keasii dò: Dèmarè í dòmmè. N cice weè n tõnní ke tú n da náké ke tú Kuyie mpãänáa ñtì náamþbè tãbè bëè bo ke tuòkùnì bëdébè ke bonní Efadaimmu tãri, kòò tu kàa bo yie nhá ò duónko timátì péítì cídóòbè sipísitãäti nè tiyààtì meãnnímè mèdémè, kòo bë duó. **23** Kè Naamaa dò: Nto timátì péítì cídóòbè sipísikuò, kényetiróó ke tì cùñ siyàkèsi sìdésì kéboú kóò duónnè tiyààtì meãnnímè mèdémè keduó nkè bëdapàambè bëdébè dè tò kóò cíennè. **24** Bè tûòke dìì mònni Ofedi eì kè Keasii dè còuté demœu kétanné tecñetè kedeè kë bë cau nkè bëè íté.

25 O mòmmuò nkòò kòte o yiè nhEdisee borè, kòò ò beke ke dò: Keasii a bonní dë? Kòò dò: Mí nha kóo tõntì n yí kòtemè dèmarè.

26 Kè Edisee né ò náké ke dò: N wënnì do dè bomu onítì mòù cùténí dè tenaasãntè ke da co. A í dò nkécòuté di mmònni ndi tiyààtì, kè n né báá buónè a bo còutémè idíútí kédonnè odìfìè kó depaa nnè fínyí kperè nè iwüñ nè betòmbè benitidaabè nè benitipòbè. **27** Naamaa kó mumommú yóó cãnté fó nwe nè a yaàbío sâñ.

Kè Keasii ñyètì Edisee borè kè tikòntì ò pĩ nkoò kòntì peike kénaánnè tikóntì.

6

Tepiètè domè dibinni

¹ Kuyie mpãänáaàntì náamàbè tòbè bëè bonè Edisee, kè bëè ò nàké diyiè mari ke dò: Mefiè nténke í ti sànnè a borè. ² Yóu kè tí kate Suditèë kékõñ bá wè kudøú kédøò titouti kémbo. Kòo dò: Kätene!

³ Kè bë kóò mòù dò: A bá nti neínè tinti a kó betõmbàá? Kòo dò: Èë, n kirimu.

⁴ Kè bëè nei kétuøke Suditèë kénkõñ ideí. ⁵ Kè bë kóò mòù nkõñ, kòo pïëtèë feuté kedoroo dibinni miëke, kòo kuónko ke dò: Áú yoo n yiè! Dè n dimu. M me ntè yãüténímu.

⁶ Kè Kuyie mpãänáaàntì náaàntòò ò beke ke dò: Yé tè do dë?

Kòo ò benke tè do dë, kòo kéété kudøú kédootóó de borè, kè tèë nòónní. ⁷ Kòo náké de yiè nke dò: Deitení te!

Kòo youtoo o nòùtè ké tè dëitení.

Edisee døummè Kuyie nkè kùu bønté Sidii këbë tiyùùntì

⁸ Sidii këbë kóo kpààtì nè Isidayeeribë kou kè bë mmøke mudoò, kè Sidii këbë kóo kpààtì tíí mbèhääpømbè iwéë yembè ké bë nàké ke dò: Kè di kété dí báté die nnè die. ⁹ Kè Kuyie mpãänáaàntì náaàntò Edii náké Isidayeeribë kóo kpààtì ke dò: Á ndaké, ke báá kété ku mpíkù Sidii këbë bëè kë bo.

¹⁰ Kòo níí ò nàké kòo deite benítibè kétõ nhEdisee ò benné dìi bòri.

Weè do ñ ò nàké kòo yenté, dè í tú kuce mèmáà yoo mèdémè. ¹¹ Kè dëë di Sidii këbë kóo kpààtì,

kòò yú o ããpòmbè iwẽi yεmbè, ké bè beke ke dò: N nákénè di miékε wèè kòmmú Isidayεeribε kóo kpààtì! Koò náá ntí kpεti.

¹² Kòò tɔmbè kòò mɔù dò: Okpààtì, tínti a kó bεtɔmbè ti kòò mɔù dòkε, Isidayεeribε kou, Kuyie mpãänáaňtì náaňtò Edisee wèè dáankο Isidayεeribε kóo kpààtì a náá ntí a dieku kufáá mmiekε.

¹³ Kè Sidii kɔbe kóo kpààtì dò: Kɔtenè kεyà ò borè, kε n tɔ nkè bεè ò pínní.

Kè bεè ò náké ke dò: Ò bo Dotáá nwe. ¹⁴ Kòò tɔ mbεhãápòmbè péu nè sisẽi nè sikpàrìnaasẽi kε bεè tuokoo keyènkε kεcεtinne diheì.

¹⁵ Kè dεe wenté kε Kuyie mpãänáaňtì náaňtò kóo tɔntì yènní sèi kénsõ mbεhãápòmbè cεète diheì nè sisẽi nè sikpàrìnaasẽi, kòò náké Edisee ke dò: Áú n yiè! Yé ti yóó yímè? ¹⁶ Kòò ò tènné ke dò: A bá nyíækù, bεè ti bonè bε sñmu ke pεeté bεè bε bonè.

¹⁷ Edisee mε nyí kεbántè ti Yiè nKuyie nkε dò: Kuyie nkpeté o nuø nkòò yà.

Kè Kuyie nyì kpeté, kòò yà sisẽi nè sikpàrìnaasẽi kε dè piéké ditärì ke bε fité kεcóu mmuháá.

¹⁸ Sidii kɔbe tɔónní dìì mònnì Edisee borè kòò bántè Kuyie nkε dò: Ti Yiè nKuyie nfente bε.

Kè Kuyie mbε fεnte kεndònnè ò bεimmè. ¹⁹ Dε mònnì kε Edisee bε náké ke dò: Di yeté kuce nku, dε í tú diheì di dò dì, n tñnnenè kε n dí benke onítì di waà nwè.

Mεmìme ò bε kòtenèmè Sammarii. ²⁰ Bε ta dìì mònnì Sammarii kε Edisee bántè ti Yiè nKuyie nkε dò: Ti Yiè nKuyie nténné bε bε yèmmè.

Kè Kuyie mmε mbè tènné, kε bè nsō mbè bo Sammarii εì.

²¹ Kè Isidayeereibε kóo kpààtì bè yà kέbekε Edisee kε dò: n cice, m bè kùo à? ²² Kè Edisee dò: Báá bè kùo, bè ññ í nkùo bè pínmú bè mudoò miekε, duó mbε kε bè di, kàa bè duó mmεnie nkè bε yà kékò mbε yiè mborè.

²³ Kòo kpààtì duó nkè bε yà bénne tidiitì kε bε di kεyà kέdeè kòo bε yóu kε bε kò nSidii bε kóo kpààtì borè. Bè ténkε í nwëtení Isidayeereibε tenkε.

Dikònnì tannímè Sammarii

²⁴ Kè Sidii kóo kpààtì Benni-Adadii tíí nho ãapòmbè bεmou kε bε kate kέpi Sammarii εì,

²⁵ kε ndì pi weti weti kε dikònnì dierìi tanní kε bε nfiti disàmmarínyuu medítibii nsipísìdε. Ke níi benné dibuu sámþóri yèdímásè koò mbo medítibii mmènùmmù.

²⁶ Difyè marì kε Isidayeereibε kóo kpààtì mpénkε kuduotí ñnkè kòo nitipòkù məùu ò yà kέkuónko kε dò: Áú! Okpààtì n deeté!

²⁷ Kòo kpààtì ò tènné kε dò: Kè ti Yiè nKuyie nyí da deeté, mñi báá na kε da deeté! Tidiitì í kpaá, yεtebε mε nyí kpaá.

²⁸ Kòo ò beke kε dò: Ba nda kɔánnè?

Kòo dò: Onitipòkù yie nweè sòò yε ntí cááké m bire ke naa cááké o kpere. ²⁹ Kè ti bénne n kpere kε cááké, kε dè wenté kε n yε nwèe duənní o kpere kε tí cááké, kòò dè sònne.

³⁰ Okpààtì kε dè dìi mənnì kékété o yààtì kéndáátí kufòòtònkù, kε centì kuduotí ñnkè kε bε ò yà, kòò dàátí kufòòtònkù. ³¹ Mεmme ò béimmè kε dò: Kè

diyiè yóó ta yíe nkè Safati bire Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndòò kù dómè.

Edisee do nàkémè dikònñì yóó deèmè

³² Dè do s̄ nhEdisee kàri o c̄f̄etè nt̄e nè diheì kó békótibè. Koo kpààtì t̄nko o kóo t̄ntì mɔù Edisee borè kòò nkpaá ke í t̄ùòkoo kè Edisee nàké diheì kó békótibè ke dò: Di yénnàà? Weè nitikòùtì weè t̄nní ke tú bè n féuté. N wākénè! Kòò t̄ùòkení di kpetinné dibòrì, di báá yie nkòò tanní. N yo kè dè dò nhokpààtì kó kunampoo kérínímu de yiè nfɔñkúo.

³³ Ó kpaaá ke me nnáá nkòò kpààtii tuòkení o borè kékbi nke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù te kè meyei mmië nkó dimàà ti t̄ùòkení. N t̄enke né kù dó ba nkpéí?

7

¹ Kè Edisee dò: Kénténè kékéè ti Yiè nKuyie nni nnàké tì: Ti Yiè nKuyie ntu dè naa bo mmè nkàáké kè bè do mmuyuo ncídóòbè t̄epíítè nè bédébè medítibii mmèmáà ndi diheì kó dibòrì. Kè medibii ncídóòbè sipísidé nè bédébè do mmédítibii mmèmáà múnke.

² Kòò kpààtì kóo t̄ntì wèè t̄ou o kpàrinentì, kòò beke Kuyie mpãänáañtì náañtò ke dò: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewetibòrè a mè nnàké tì bo na kédøàà? Kè Edisee dò: A yóó dè yàmu nè a nuo nha me mbáá dè di.

Sidii kòbe cokémè ke yóó be ãapònkari

³ Dè do s̄ mbenítiibè mabè bëë mɔ ntikòntì bënnàà, ke bo diheì kó dibòrì, ke bëë náké bémáà ke dò: Ba nte kè ti yó mbo dië nke yàà kúnè? ⁴ Kè ti tú ti bo ta diheì dikònñì diì kè bo, ke ti me nkàri dië nti ba yóó kúmu. Yóunè kè ti kòte Sidii kòbe kó dihãapònkari kè bë ti yóó tí nfòù, ke bë me nti kùo dè nsànnè.

5 Memmè kè bèe íté dihuri kéntuòkoo Sidii kòbe ãapònkari mánku ke sõ nhòmøù í dè bo.

6 Ti Yiè nKuyie nkuù do duó nkè bèe keè kunampoo makù, kè dè ndò nsisëñ nè sikpàrànaasëñ nè behääpòmbè péu de kòku. Kè bèe náké bemáà ke dò: Isidayee ribe kóo kpààtì weè yietí Itiibe kpààtìbè nè Esibiti kòbe kè bè bo ti dokénè. **7** Kè bèe íté dihuri kécoké kényou be touti nè be sëñ nè be sãmmarímùbè kè dè mpítí. Bè cénke do íté kécoké máà ndi ke bo dëeté be fòmmu. Bè do yóu be ãapònkari kè dì mmè ndò.

8 Memmè kè beè nítìbèe tuòkoo be ãapònkari mánku kéta kutouku makù kedi kényà, kéta mesøo nnè timáti péítì nè mesøo nnè tiyààtì kékate késønnè. Bè sònne memmè kewëtení kéta kutouku tekù kéta bè yà dèè kó dimáà kékate késønnè.

Sidii kòbe itémè ke yóu Sammarii kè dikònnì yè

9 Benítìbè beè me mmø ntikòntì kè bèe náké bemáà ke dò: Ti dàòri dè í wènni, yíle ntu tináañsààtì kó diyiè ndi, kè ti cíékénè de kó tináañtì kè dè yàa wenténè Kuyie mbo ti poté. Yóunè kè ti kòte ké tì náké okpààtì.

10 Memmè bè kòtèmè diheì kényú wèè bàa dibòrì kòò náké ke dò: Ti kòte Sidii kòbe kó dihääpònkari ti í yà òmøù, onítì kó kunampoo keté ke í bo, sisëñ nè sãmmarímù deè bo ke píítí kè titouti duó dëtetirè.

11 Bèè bàa dibòrì kè bèe píéké, kè bèe tì náké okpààtì o cíëtè miëke.

12 Kòo kpààtìi íté kεyènkè kénáké bεhãäpòmbè iwεñ yεmbè ke dò: N di náámmu Sidii kəbe yému ke dò ndikònnì ti bo, ke dòò ke dò mbè íté ke kòte ke sɔri, kè ti bo yeroo kè bè ti pímmú kέta ti εì.

13 Kòo kpààtì tɔmbè kóo mɔù dò: Sisεñ siì kpaá diheì si miεke ti deite sìnùmmù kέtɔnnè bεnìtibè kè bεe kəte kέyà. Bá kε sì kpaá tiì tuòkεnì bεnìtibè tiì yóó sì tuòkεnì.

14 Kε bεe túóté sikpàrìnaasεñ sìdésì nè si dèebè bεdεbè kέ bε tɔ nkε dò: Tùnnεnè Sidii kó bεhãäpòmbè kέyà. **15** Kε bε ntü mbε nacènà kέtuɔkεnè Suditεñ tiyààtì nè tinεntì Sidii kəbe cooti ke buɔnko dè, kε dè nεnkoo kuçε. Kε bε do tɔ mbεe wεtεnì kε ti nàké okpààtì.

16 Kε bεnìtibèe yε kékəte kέheí dèè bo Sidii kəbe kó dihãäpònkari kénfìti muyuo ncìdóòbè tεpíítε nè bεdεbè medítibii mmèmáà. Medibii ncìdóòbè sipísìdε nè bεnàà medítibii mmemáà múnke, kέndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti mbε nàkémè. **17** Dε do sɔ nhokpààtì duó nkòo kó ditɔnnì dìì tɔu o kpàrìnεntì kε dì kòte ke baa dibòrì ndi. Bε dε ndì nàu kέkuɔ kέndònnè Kuyie mpãänáañtì náañtò do nàké ti okpààtì ò do kòtεnì dìì mònñi o borè.

18 Kòo ò nàké ti ke dò: Dε naa bo mmè nkåäké, kε bε do mmuyuo ncìdóòbè tεpíítε nè bεdεbè medítibii mmèmáà ndi diheì kó dibòrì, kε medibii ncìdóòbè sipísìdε nè bεnàà do mmedítibii mmèmáà múnke.

19 Wèè do beke Kuyie mpãänáañtì náañtò ke dò: Bá kε ti Yiè nKuyie nkpeté yεwεtibòrè a mè nnàké ti bo na kέdɔòà? Kòo ò nàké ke dò: A yóó dε yàmu nè a nuɔ nha mε mbáá dε di. **20** Tiì do tuòkεnì kε bεe ò nàu diheì kó dibòrì borè kòo kú.

8

Okpààtì duómmè kè bèe ténne Sunemmu kóo nitipòkù o kpere

¹ Dimònnì marì miéké kè Edisee náké Sunemmu kóo nitipòkù ò do fòùkùnné wèè bire ke dò: Íté fô nnè a cîëtè kôbe kékôte dihéè terì marì a dó dì kémbo, ti Yiè nKuyie nkuù yùní dikònnì kè di kòriní dihéè ke bo mbo ke dò yebie nyèyiekè.

² Kòo nitipòkùu dàò Kuyie mpâänáaàntì náaàntò ò náké tì, kéíté wenwe nè o cîëtè kôbe, kékôte kémbo Fidisitëëbe tenkè ke dò yebie nyèyiekè. ³ Yebie nyèyiekè kó difñnkúò kë de kóo nitipòkùu konní kékôte ke bo yà okpààtì, kóo beé nho cîëtè nè o paku kpèti.

⁴ Ke sô nhokpààtì nàánnè Kuyie mpâänáaàntì náaàntò Edisee kóo tɔntì Keasii kóo beke ke tú: N náké Edisee dòò tì diëtì timjø. ⁵ Kè Keasii nhò nàá nhEdisee do fòùkùnnemè debire. De mònñì ndi onitipòkù ò do fòùkùnné wèè bire ò tûòkoomè ke bo beé nhokpààtì o cîëtè nè o paku kpèti. Kè Keasii dò: Okpààtì nté de kóo nitipòkù nè o bire Edisee do fòùkùnné dè.

⁶ Kòo kpààtìi beke onitipòkù, kòo ò náké dè wûñkémè. Kòo kpààtìi ò neínnè tekpààtìcîëtè kóo kótì ke dò: Kôte keduó nkè bèe ò tèñné o kpere nè bè dëite dèè kó dimàà o paku miéké nè ò itémè nè yíenní.

Edisee nákémè Asayeedi yóó naámmè okpààtì

⁷ Kè Edisee kôte Damaasi ke sô nSidii kóo kpààtì Benni-Adadi mɔ nkè bèe ò náké ke dò: Kuyie mpâänáaàntì náaàntò kôtení ti cië. ⁸ Kòo kpààtìi náké Asayeedi ke dò: Túóté yepärè kékôte kéyà Kuyie

mpăānáaàntì náaàntò kòò beé nti Yiè nKuyie nkéyà kë nsà kë m bo miëté.

⁹ Kòò kate kékpeé nDamaasi kpere demou dëè kó dimàà tu desààrè këtoú nyòyóbè sipísìnàà kéköténè Kuyie mpăānáaàntì náaàntò borè kécómmóò o ììkè ke dò: A kóo dapàà mBenni-Adadi Sidii kòbe kóo kpààtì weè n tõnní ke tú: N da beke kë nsà kòò bo miëté mumómmú ò mè mmɔ mmù.

¹⁰ Kë Edisee dò: Kòte kóo nàké ke tú ò yóó miëté, ti Yiè nKuyie nné n nàkému ke tú ò yóó kú.

¹¹ Ò mè nyí ke dò só kénwúó nfù! Kë tinønnietii yènní. ¹² Kë Asayeeedi dò: Ba nte okótì kàa kuò?

Kë Edisee dò: N yà meyei nha yóó dòò mèmmé Isidayeereibé. A yóó cíummè be ekè iduotí fité yè, kéfíé be kó bækparìtiebe ke nau ibibénní, këpuoti bëpøupómpómbè. ¹³ Kë Asayeeedi dò: Yé n tú wè mí nha kóo tñntì? Mí ndemocíré ke bo pí mmutómmú diemù mummu? Kë Edisee dò: Ti Yiè nKuyie ntì nni nnàkému ke tú: A yóó naá nSidii kòbe kóo kpààtì.

¹⁴ Menìmè kë Asayeedii íté Edisee borè kékò nho kóo kpààtì Benni-Adadi borè. Kòò ò beke ke dò: Edisee da nàké ñnti? Kòò ò tènné ke dò: Ò tu a yóó miëtému.

¹⁵ Kë dëè wenté kë Asayeedii túóté kuyààkù kérpødtè menie nkénóó nhomuønti ììkè kòò kú. Kòò cœuté tikpàtì.

*Yodammu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 21:2-20)*

¹⁶ Akabu bire Yodammu Isidayeereibé kóo kpààtì kpàtì benni nummuri ndi Sosafati bire Yodammu

naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì. **17** Ò do yóó di tikpàtì ke mòke yebie nsipísítäati nè yèdëë ndi, kéntø tikpàtì kémbo Sedisademu ke dà yebie nyèni, **18** kétünne Isidayeerie kpààtìbè kó icé, Akabu cíetè kòbe do dàòmè. Ke yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. **19** Bá nè memme ti Yiè nKuyie nyí ndó kékua Sudaa kó kubotí ku kóo tõntì Dafiti kpéí. Kù do béimmu ke dà: O cíetè báá paà okpààtì dimànnì mari.

20 Yodammu kpàtì miéké nké Edòmmu kòbe yetemè Sudaa kòbe bo mbè bakémè, kéwaá mbè kóo kpààtì. **21** Kè Yodammu íté nè sikpàrlìnaaséí simou nè si dèèbè kékote Saii. Kè bée íté keyènké wenwe nè bée baké sikpàrlìnaaséí képoté Edòmmu kòbe bée do bè cèti. Kè Sudaa kòbe kó behãapòmbè sòmbè bié coké kéküü mbè céí. **22** Memmè Edòmmu kòbe fiètemè bémáà Sudaa kòbe nou miéké nè yéenní.

Diì mònnì dimáà miéké nké, Dibunaa èì kòbe múnke yetemè Sudaa kòbe kóo kpààtì kpèti.

23 Yodammu tõmmú sòmmu ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dàòrìmè pátíri miéké. **24** Kòo kú kè bée ò kùnné Dafiti èì o yembè fìti. Kòo bire Aasia sòaté o kpàtì.

*Aasia naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Békpààtìbè tõmmú 22:1-6)*

25 Akabu bire Yodammu Isidayeerie kóo kpààtì kpàtì benni tèpíítè nè didérì ndi Sudaa kòbe kóo kpààtì Yodammu bire Aasia naámmè okpààtì. **26** Ò do yóó di tikpàtì ke mòke yebie nsipísídé nè yèdëë ndi, kéntø tikpàtì ke dà dibenni ke bo

Sedisademmu. O yō yètìrì do tú Atadii Omidi Isidayeebibé kóo kpààtì kóo sapàà. ²⁷ Kè Aasia tünne Akabu cíëtè kòbe kó mèborime kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, Akabu cíëtè kòbe baa do dòò dè, kε yé ò do tùótémè be kóo sapàà nwe képuoké.

²⁸ Mèmìmè Aasia neinèmè Akabu biré Yodammu kè bèè kòte Damøti Kadaadi tempè nkε bo dokénè Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeeedi, kè Sidii kòbees kòute Yodammu. ²⁹ Kòo wëtení Sisedeeedi kε bo taà nhomáà Sidii kòbe ò kòute yèè muø mbè kpà ndìi mànni wenwe nè Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeeedi. Ò dε mbo kè Yodammu biré Aasia Sudaa kòbe kóo kpààtì kòte Sisedeeedi kε bo ò døu nwenwe nè kuyonku.

9

Bè pñímè Yeu tikpàti

¹ Diyiè marì kè Kuyie mpääñáañtì náañtò Edisee yú Kuyie mpääñáañtì náamùbè tòbè miékε odapàà mmøù kóò náké ke dò: Báátí kétuóté tedéntè nè mèkùò nkékòte Damøti Kadaadi tempè. ² Kàa tùòkoo á yà Nimmusi biré Sosafati biré Yeu, kóò yu kékenténè o kòbe, kè dí ta kudieku dimáà borè. ³ Kàa cóú nho yuu mèkùò nkóò náké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu ku da täätemu kàa yó ntú Isidayeebibé kóo kpààtì, kàa dèè á yè kécoké, a báá dè øate.

⁴ Kè weè dapàà nkòte Damøti Kadaadi tempè, ⁵ kétuøkoo ke sô mbèhâäpònkoktibè wë nkε kari dibòri dimáà. Kòo dò: Okótì m mòkε tìmatì nti kε bo da náké, kè Yeuu o beke ke dò: A dó kéyà we ti miékε? Kòò dò: Okótì fñ nwe n dó kéyàmè.

6 Kè Yeuu íté kéta kudieku, kòò dapàà nhò còú mmekùò nho yuu kóò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù tu kuù da tãäté kàà bo ntú ku nìtìbè Isidayeeeribè kóó kpààtì. **7** Fôò yóó poté Akabu a kóó kpààtì cîëtè képeite ku kó betõmbè nè ku pâänâaňtì náamìbè Sesabeesdi kùo bè. **8** Kù tu kù yóó kuømu Akabu cîëtè benitidaabè bëmou, tidaatì nè bëè í tú tidaatì, **9** kédòò Akabu cîëtè kù do dòòmè Nebati bire Sedoboammu kpete nè Aiya bire Basaa kpete. **10** Kè Sesabeesdi yie, simòó siìl yóó ò càáké kupaku bè tu kù Sisedeesdi ku mieke, òmou ì yóó ò kûnné.

Ò ti nhò nàké kékpeté dicàù kéyè kécoké.

11 Kè Yeuu yènní bëhääpòmbè tòbè borè, kè bëè ò beke ke dò: Kusààkù bakaà? Dë kó kuwáátikù da yë mba? Kòò bë tènné ke dò: Di yému de kóó nìtì botíbo na kénáké tì. **12** Kè bëè yete ke dò: A soúmmu, tí náké ò yë mmù! Kè Yeu dò: Ò n nàké ke yë mmuu mmu nè muu nké n còú mmekùò nké tú ti Yiè nKuyie nni ntâäté kè m bo ntú Isidayeeeribè kóó kpààtì.

13 Bá wè kòò pâñkèe túóté o yaàbòrì kédòú ndikpààtìkàrà ïnkè kè Yeuu kari, kè bëè eé ditâtëheù képïékké ke dò: Yeu weè tu okpààtì!

Yeu fiètemè tikpàtì Yodammu borè

14 Mëmìmë Nimmusi bire Sosafati bire Yeu còmmùmè ke bo bɔ nhokpààtì Yodammu. Dë do sɔ nYodammu nè Isidayeeeribè bëmou bè bo Damæti nwe Kadaadi tempë nké baa diheì, Sidii kòbe kóó kpààtì Asayeesdi kpéí, **15** kè Yodammu yie kòte Sisedeesdi ke bo taà nho muɔ mbè ò kòùte yë

bè kpà ndìi mònnì wenwe nè Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeeedi.

Dε mònnì ndìi Yeu bè nàkémè ke dò: Kè di yiemmu ke n kómmú, òmòù báá yè diheì kékotenè de kó tináqàntì Sisedeeedi èì.

¹⁶ Ó me nyí kédeè kédéke o kparìnaasàntè kékoté Sisedeeedi Yodammu mə nké duó dè, kè Aasia kòte ke bo ò dòu. ¹⁷ Wèè bàà Sisedeeedi èì kòo móbo didènnì ìnkè, Yeu nè o tìnnì kè bè nkéróo, kòo píæké ke dò: N wúó nditìnnì marì ndì kè dì kériní, kè Yodammu dò: Tò nhonìti nè tesàntè kòo bè co, ké bè beke kéyà kè bè kériní kusààkù.

¹⁸ Kòo tuòkoo Yeu borè ke dò: Okpààtì tu n da beke kéyà kàà kérinínè kusààkù? Kè Yeu dò: Kàà kpèti né tú ba de mieke? Wëte n fñnkúò!

Wèè bàà diheì kòo píæké ke dò: Ditònnì tùòkoomu be borè, dì me nyí wëtení.

¹⁹ Kòo kpààtì yíé kétò nditònnì terì kè dìi tuòkoo ke dò: Okpààtì weè n tònní ke tú n da beke kéyà kàà kéróo nè kusààkù. Kòo dò: A kpèti né tú ba de mieke? Wëte n fñnkúò!

²⁰ Wèè bàà dibòrì, kòo píæké ke dò: Ditònnì tùòkemu, di me nyí wëtení. Dε yiè nceé ndonnè Nimmusi yaàbire Yeu kòmu mmu. Ò fímmúnímu!

²¹ Kè Yodammu dò: Pítínné siséi n naasàntè! Kè bëe pítínné, wenwe Yodammu Isidayeeeribé kóo kpààtì nè Aasia Sudaa kòbe kou, kè bëe kòte kéco Yeu Nabòti Sisedeeedi kou paku mieke.

Bè kùomè Yodammu

²² Yodammu yà dìi mònnì Yeu, kòò beke ke dò: Kunaatí bakaà? Kòo ò tènné ke dò: Kunaatí bo yímè kémbo kàà yò Sesabeeedi butínné Kuyie nké feu yebòkè ke dòari munitinòntòmmù.

23 Yodammu ti nkèè kénáké Aasia ke dò: Bè ti fitému! Kékónténè o kpàrìnaasántè ke bo coké.

24 Ke sõ nYeu sèu nkupie nkétãú kétã Yodammu cincinni, kè kupie ntã kérpí nho dinni, kòo do ò kpàrìnaasántè mièke. **25** Kè Yeuu náké Bidikaa wèè tò o kpàrinentì ke dò: Deitenè we, kédoottóo Naboti Sisedeedi kou paku mièke! Dentení ti do tû ndìì mònni o cice Akabu kè ti Yiè nKuyie nnaké tì o kpéi. **26** Kù do ò nakké tì ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n yàmu a kùomè Naboti nè o bí, n yóó de nda fóó nde mómmønne de kó kupaku mièke. Mí nKuyie mmù béri! Deite we tûnké, kédoottóo de kó kupaku mièke kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì bëimmè.

*Bè kùomè Okosia Sudaa kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 22:7-9)*

27 Sudaa kòbe kóo kpààti Aasia dè yà dìì mònni kécoké kétùnné Beti-Akãá kó kuce kè Yeuu ò bëti ke dò: Poténè we! Ké bëè ò poté kóò kòùte o kpàrìnaasántè mièke, Kuudi tennì ũnkè dìì tòkénè Ibedeammu èì, kòo coké kékòte Mëkidoo èì, ò de nku, **28** kòo kó bëtòmbèè ò tuóté kékòtenè Sedisadëmmu kóò kùnné o yembè fôti Dafiti èì mièke.

29 Akabu bire Yodammu kpààti benni têpíítè nè dìmáà mièke do nke Aasia naámè Sudaa kòbe kóo kpààti.

Bè kùomè Sesabéedi

30 De kó difñnkúò kè Yeuu kòte Sisedeedi kè Sesabéedii tì kèè kékanné còdòò késäri o yùti kénisékéní o dieku kó têbòtè. **31** Yeu na dìì mònni diheì kó dibòrì kòò dò: Kusààkù bakaà? Fô nnè Simmidi wèè kùo o kóo kpààti di pòkù nku.

32 Kè Yeuu bóúté tεbòtè bíékè kέpεi nkε dò: We ntú n kou? We nni nkómmú!

Kè benìtìbè bèdέbè yoo betātii síékéní, ke tú bε fòmmu bε kε tu tekpààtìcǐtε kó bekótibè. **33** Kè Yeu dò: Tentenèní we!

Kè bεe ò tεntení, kòo donní kòo yñ nseri kuduotí kε bεe na o ñinkε nè tεnaasāntε.

34 Kè bεe pεsté kεta tekpààtìcǐtε kεdi kεyà, kòo nákε o kεbe ke dò: Túoténè de kóo nitipòkù isøke yiè nkékñnné bá nè mεmme ò tu okpààtì kóo sapàà nwe.

35 Kè bεe kεte ke bo ò tòóté kékñnné, késñntε kuyukññ nè sinàccèi nè sinɔu máà. **36** Kè bεe wεtεnε kε tì nàkε Yeu. Kòò dò: Ti Yiè nKuyie ndo nàkε tì nè ku pāññáañtì náañtò Edii Tisibiti εì kou nùù miεkε, tì dòò. Ò do bεimmu ke dò simɔá siì yóó cάákε Sesabεedi kupaku bε tu kù Sisedεedi paku ku miεkε.

37 Kòò naá ntikùtì Sisedεedi paku miεkε, òmɔù ténkε keté ke báá yie nkε dò Sesabεedi nwe.

10

Bε kùwmè Akabu cǐtε kεbe bεmɔu

1 Dè do sɔ̄ nhAkabu bí iì bo Sammarii sipísìyiekε, kε Yeuu wāri dipátiri kεduónko Sammarii kóo kùmàndáà nè diheì kó bekótibè nè Akabu bí inyi bo bεe cεi, kε bε nàkε ke dò: **2** Dìi mè mbonèmè di kóo kpààtì bí, kε di yà dìi mènnì di mpátiri di mòkemu sisεñ nè sikpàrìnaasεñ nè diheì kuduotí fité dì nè tikpàrìnεntì. **3** Dí yà di kóo kpààtì bí miεkε dεè mènnè tikpàtì kε tì ndε pñ nkε dí kpa ndi cice kpààtiyuu kpéí.

4 Kè bεe yà dipátiri kε kufòwaá mbε auté kε bε dò: Bekpààtìbè bèdέbè í na ke còrmú o ìikε kε tìi bo

naà? ⁵ Wèè baké tekpààticfíetè nè diheì kó békotíbè nè kùmàndáà nè Akabu bí bonè bè, kè bèe ténné Yeu dipátíri ke dò: Ti tú a kó betõmbè mbé, á ti nàké tì ti yóó ti ndòò, ti í yóó waá nhokpààtì mòù, dòò a dómè.

⁶ Kè Yeuu wëte kewäri dipátíri terì ké bè nàké ke dò: Kè di tū nni nwënnèmu ke bo nyié n kpëti, dè naa nkáàké mie nkè di tùòkènì Sisedeeedi nè di koo kpààtì bí yø.

Be koo kpààtì bí do bo sipíslyiekè ndi kè diheì kó békotíbè ì to.

⁷ Bè kàa ndìì mònnì dipátíri këpímmú bë koo kpààtì bí sipíslyiekè këfíé këánné i yø yemómmùyáké ké yè nhò duónko Sisedeeedi èì.

⁸ Kè ditñnnì tuòkoo kénáké Yeu ke dò: N tønímu okpààtì bí yø. Koo dò: Còúnè ye yecúò yèdëe diheì bòrì kè dëe wenté. ⁹ Kè dëe wenté kòo yënní kécómmóò benítibè bëmou ìlké këbéi nkè dò: Díndi me nwennimèmu kë mû dòri ke bø n koo kpààtì Yodammu koò kùø! We nné kùø benítibè bië? ¹⁰ Banténè tñnké ke dò nti Yiè nKuyie nhõ í mbéi nkè ku nùù do këtenkè. Kù do nàké tì nè ku päännáañti náañtò Edii nùù mieke, tiì dòò.

¹¹ Memme ò kùomè Akabu cíetè kòbe bëè do kpaá Sisedeeedi èì mieke ke tú benitidiëbè, o cíetè kòbe kó dimàà nè bëè tú ikuó niùbè, òmøù í nsùó nwëè tu Akabu cíetè kou.

Bè kùomè Sudaa tenkè kó sikpààtìbíí

(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 22:8)

¹² Kè Yeuu íté dëborè kékò nkénkɔri Sammarii kékété kémberinè Bëti-Ekedì dinacéñhòò. ¹³ Ò dë nyà Aasia Sudaa kòbe koo kpààtì tebií ké bë beke ke dò: Di tú ñmbé? Kè bë dò: Ti tú Aasia tebií nsi ti kɔri

ke bo dəu nhokpààtì Akabu bí nyi nè onitipokpààtì Sesabèedi kpeyi. ¹⁴ Kòo péi nkè bèe bè pĩnmú kòo bè fié Béti-Ekedi tēbinté borè bəməu.

Bè do bo bənìtìbè sipísìnàà nè bèdébè ndi. Ò í nsùá nhòməu.

Yeu nè Yonnadabu bè màútémè

¹⁵ Kè Yeuu íté dəborè kékónè Dekabu bire Yonnadabu kòo beke ke dò: A yèmmè n naatinè n kōmè da naatinèmàà? Kè Yonnadabu dò: N yèmmè da naatinèmu. Kòo dò: Kàa yèmmè n naatinèmu, youtení a nòutè!

Kè Yonnadabuu youtoo kòo ò dèenko o kparìnaasāntè mieke, ¹⁶ kóò náké ke dò: Yóu kè tí nei kàa yà m məke tìi kōnyauti ti Yiè nKuyie nkpéí.

Məmìme kè bèe nei. ¹⁷ Bè tùòké dìi mònñi Sammarii kēpoté Akabu cǐétè kəbe ké bè dèè, kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo tì nákémè ku pāññáañti náañtò Edii kòo tì bái.

Bè kùomè dibəò Baadi yembè ke pùo mbə kó dibəò tou

¹⁸ Kè Yeuu tíi nyIsidayeerie bəməu ké bè náké ke dò: Akabu do fié dibəò Baadi sámþó nwe, kè m bo dì fié kè dèè pēëté memmè. ¹⁹ N yúñní dibəò Baadi kó bəpääbè bəməu nè bèè kó dimàà dì tū. N yóó ãnné dibanni dierì ndi, òməu bá nkpa, kè wèè kpa bèe ò kùò.

Ò do dəorinè məciù mmè ke bo kuə Baadi kəbè bəməu. ²⁰ Kòo bái nkè dò: Ikúnè dibəò Baadi kó muféù kó diyiè. Kè bèe ikú. ²¹ Kòo tɔ nkè bèe náké diheì diməu bèè kó dimàà tū ndibəò Baadi, kè bèe kotení, bá òməu í nkpa. Kè bèe ta Baadi kó kudieku kēpíe nféi féi. ²² Kè Yeuu náké wèè ni dibanni kó

ikuó ke dò: Dennení dibòò Baadi kó tiyààtì kéduó mbenìtìbè. Kòò tì dènnení ké bè duó. ²³ Yeu nè Nakabu bire Yonnadabu kè bëe ta Baadi kó kudieku kénáké Baadi kòbe ke dò: Wénténè kényà kè Baadi kòbe bëe máà bo die nkè ti Yiè nKuyie nkou mòù bá ndè kòké.

²⁴ Mèmìmè bè tamè ke bo fíé dibòò Baadi iwúñ kétuo.

Dè do ső nYeu òo mbenìtìbè mbë sipísìni ke bè nàké ke tú: Kè wèè yóú kòò mòù yenté nè omáà ndi! Bè yóó we nkuo de yiè nkó difòtìrì. ²⁵ Bè fíé diì mònnì iwúñ kétuo nkè Yeuu náké bëhääpòmbè nè bëè bë bàa ke dò: Tannènní ké bè poté kékua, di báá yóú koò mòùu yè.

Kè bëè ta ké bè kùò kédokoo ditowaà kéta dibòò Baadi kó kudieku di borè, ²⁶ kêuuté kutedòú kùù dë bo kécou, ²⁷ képonté dibòò Baadi tenkaanitè képonté de kó dibòò tou, kédòò de borè ditápùò kè di kpaá bo nè yíenní.

Yeuu do bakémè Isidayeeribé

²⁸ Mèmìmè Yeu dènnemè dibòò Baadi Isidayeeribé tenkè mièke. ²⁹ Ke né taunnè Nebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribé mèè yei mièke. Isɔɔmátiñààké ìì do bo Beteedi èì nè Danni kperi.

³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Yeu ke dò: A dòò mèè kpéí nkè mì pénsirì, kàa dòò Akabu ciëtè n do dò ké tè dòòmè, a yaàbí nè a yaàbíyúóó bo ntú bekpààtibè.

³¹ Yeu me nyí ndààte ke bo tünne ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribé tū nkù nè o yèmmè memou. Ò í nyóú mmeyei nSedoboammu do tanné Isidayeeribé mèè mièke.

³² De mònnì kè ti Yiè nKuyie nketé kù bo yaatémè Isidayeeeribè tenkè, kéduó nkè Asayeedii bè poté kédenné be tenkè kemou mieke. ³³ Memmè bè pààmè Suditee diyiè yiènì kèè bíékè kó kutempé nnè Adinoo-Adowee bakù cànku Kadaadi kó yehékè nè Basaa kpèye nè Dubenni nè Kati nè Manansee botí kòbe bo yé.

³⁴ Yeu kó medoòrìmè témè ò dòò dèè kó dimàà nè dikɔmbùò ò do məke dì, dè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè dòòrìmè pátiri mieke. ³⁵ Kòo kú kè bëè ò kùnné Sammarii kòo bire Yoakasi sooté o kpàti. ³⁶ Ó do tò tikpàti ke dò yebie nsipísìdè nè yèni ndi ke bo Sammarii.

11

Atadii dimè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 22:10-12)

¹ Aasia yõ Atadii kèè dì mònnì ò kumè kéíté kécómmú ke bo kuə Sudaan kpààtìcîétè kòbe bémou. ² Memmè Yodammu kóo sapàà nYeoseba Aasia tãù tùótémè o tãù Aasia bire Soasi ikpààtibí teì bëè do dò kékou ì mieke kékate kóo sònne Kuyie ncîétè kó kufââ mmakù yedúò borè wenwe nè o yuòrì. Bá Atadii í nhò nînte kékou. ³ Kè Soasi nsori ti Yiè nKuyie ncîétè mieke ke dò yebie nyékuò, de mònnì kè Atadii weè ntú okpààtì Isidayeeeribè tenkè mieke.

Bè pîrmè Soasi tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 23:1-21)

⁴ Soasi kpàti benni yiénnì mieke nkè ikuú nìùtì Yeoyadaa tòmmè kè bëè yúní Asii kó behääpòmbè iwéï yembè nè tihääpòntì tìì bàa tekpààtìcîétè. Kè

bèe kotení o borè ti Yiè nKuyie ncîëtè. Kòo bè dòònè metaummè kéké bénke okpààtì bire, ⁵ kéké bénké ke dò: Ntenè di yóó yímè: Díndi bëè bàa teomùpùtè yiè. Dí toté behãápòmbè yetírè yetâati, ditînnì dìi te mubàrimù teomùpùtè yiè, bëe mbaa okpààtì cîëtè. ⁶ Kéké ditînnì déri mbaa dibòri bëe tu di dipûñ kó dibòri, kéké ditînnì tâánnì mbo kuhãápònkù kùù bàa okpààtìcîëtè ku cîëtè fônkúò, kéké di ncôú ditobè. ⁷ Yetírè ketiyè yèdée yèè cuti mutômmú teomùpùtè yiè kéké yè mbaa ti Yiè nKuyie ncîëtè okpààtì kpéí. ⁸ Kéké dí cëete okpààtì, bá wè kòò mpikú o kpàrinentì, kéké wèè ta kukoriku miëke di ò kùò, kéké di mmuri okpààtì bá kòò kòri kùù píkù, dí nhò neinè.

⁹ Kéké bëè baké benítibè tekòùtè (100) kòùtè kéké bëè dòò ikuó niùtì Yeoyada bénké tì, bá wè kòò tîi nhò kó benítibè bëè dèètì mubàrimù teomùpùtè yiè, nè bëè cuti, kéké bénké kotení ikuó niùtì Yeoyada borè. ¹⁰ Kéké ikuó niùtì duó mbehãápòmbè bëè baké benítibè tekòùtè kòùtè Dafiti kó tikpàrinentì, yekpâà nnè tidòpiìtì dèè do bo ti Yiè nKuyie ncîëtè miëke. ¹¹ Kéké bénké mpikú tikpàrinentì ke còmmú Kuyie ncîëtè bakù youú nè kucànku, ke fité Kuyie ncîëtè nè diwûñtònnì. ¹² De mònnì kéké Yeoyadaa dennení okpààtì bire kéké dè ìníne fesooyítòòdáfè, kéké dè duó nKuyie ntannò pátiri, kéké dè còú mmekùò nkéké bénké mpíñkù ke tú: Soaasi weè tu okpààtì!

¹³ Kéké Atadii keè ditînnì ùúmè kékocóo ti Yiè nKuyie ncîëtè benítibè tìkú dè. ¹⁴ Ò tûòkoo kénso nhokpààtì còmmú diwûñtònnì ìnkéké, kéndònnè bénké dè ìmòkémè dè kó mémantímè. Kéké diheù kó békotíbè nè bëè eu siheú kéké bénké ò murí ke eu siheú, kéké

benítìbè bémou yèmmè naati. Kè Atadii kêté o yààtì kékùónko ke dò: Bè m bømmu! Bè m bømmu!

¹⁵ Kè ikuó niùti Yeoyadaa náké bëhääpòmbè iwëi yembè ke dò: Dennenè we ditñni mieke, kòo mœù ò tñ ndí ò kùo. Ikuó niùti do í dò bëe ò kùo ti Yiè nKuyie ncîëtè mieke.

¹⁶ Bëe ò pñ mbè ò tùòkènè dìi mònñi tekpààticñëtè kó dibòrì bë tu dì sisëi kó dibòrì kë dë nhò kùo.

¹⁷ Mëmme Yeoyada duómmè kë benítìbèe døúnnè ti Yiè nKuyie ndinùù ke bo ntú ku këbe. De kó difñnkúò ke múnkee døúnnè okpààtì dinùù. ¹⁸ Kè bëe wënné bémou kékate dibòò Baadi cñëtè, kë tè pònnte, këpuønnè yewüñtòrè nè sitenkaanli páíí, kékùonè o bøayiè mMataá Baadi wüñtòrè také. Kè ikuó niùti Yeoyada waá mbëe yó mbaa ti Yiè nKuyie ncîëtè.

¹⁹ Kè Yeoyada tíi mbëhääpòmbè bëe baké benítìbè tekòùtè kòùtè nè diheì terì Asii kó tihääpònti tìi bàa okpààtì ti Yiè nKuyie ncîëtè, kòo yènnè dibòrì bëe bàa tekpààticñëtè bë bàa dì, kòo tannè tekpààticñëtè kòo nkari dikpààtikàri. ²⁰ Kè benítìbè bémou bo diwèì mieke.

Bè do kùo dìi mònñi Atadii bá kunampoo téñke í mbo diheì mieke.

12

*Soasi do túmè Sudaa kóbë kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 24:1-3)*

¹ Soasi do yóó di tikpàtì ke möké yëbie nyëyiekè ndi. ² Yeu kpàtì benni diyénni mieke nke ò do naámmè okpààtì kénto tikpàtì ke dò yëbie nsipísìnàà ke bo Sedisadëmmu. O yë yëtirì do tú Sibia

nwe Beεerisebaa εì kou. ³ Kè Soasi ndɔɔri Kuyie ndó dè o fòmmu mumɔu miɛke, ke yé ikuá nìùtì Yeoyada do ò tièmmè mesàà. ⁴ Nè memmè bè í nyóu yewñɔtòrè muféù, kè benítiè nkpaá feu iwñɔ yetòrè kó yewñɔtòrè ũnkè, ke tuò ntihúuntì.

*Soasi tñntemè Kuyie ncñëtè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 24:4-14)*

⁵ Diyiè marì kè Soasii náké ikuá nìùtì Yeoyada ke dò: Idíítì ì tu Kuyie nkpeyi, kè benítiè ì tɔuní Kuyie ncñëtè nè bè békú ì bá wè yuu ũnkè nè yepärè. ⁶ Di níí ì cœuté ikuá nìùtì bá wè ò yé bëè nìtiè, kè dí túoté dë kó idíítí kétñntenè Kuyie ncñëtè dëè cakte.

⁷ Soasi do bo o kpàtì benni sipísidé nè ditãánnì ndi, bá ikuá nìùbè mu nyí tñntè Kuyie ncñëtè. ⁸ Memmè kè Soasii yú ikuá nìùtì Yeoyada nè ikuá nìùbè tɔbè ké bè beke ke dò: Ba nkpeí nte kè di í tñntè Kuyie ncñëtè? Di tñ mbá nsoké ke cœú idíítí benítiè borè. Di níí ì duó nKuyie ncñëtè tñntimù kpéí.

⁹ Kè ikuá nìùbè yie nhò bëi ntì bá bè ténke í ncœú idíítí benítiè borè. Beë ténke í nte ti Yiè nKuyie ncñëtè kó mutñntimù.

¹⁰ Kè ikuá nìùtì Yeoyada waá ntetɔute ké tè dùùte te pòkù ké tè ũnné a bo ntatoomè Kuyie ncñëtè kubakù yoú diwñɔtònnì také. Bëè baa ti Yiè nKuyie ncñëtè kè bè ncœú Kuyie ncñëtè kó idíítí ke ãà te miɛke. ¹¹ Kè bè sɔ nyì sũ nhokpàtì kóo pátíwãàtì nè ikuá nìùtì diewè bëè kate ké ì kàa, ¹² kè bè kàa nke dëè bëè ì duó mbëè ni mumarimù nè bëè yóó pí nde kó mutñmmú, kè bëè yietí bedabeesñɔbè nè betɔmbè,

13 nè bëmaribè nè bëtâcìèbè, kè bëe doñnè ideí nè yetâokùyè bë yóó dòònè yè ti Yiè nKuyie ncîëtè. Dèè kó dimàà dò nkétûnte ti Yiè nKuyie ncîëtè miëke.

14 Bè me nyí ndòònè ti Yiè nKuyie ncîëtè kó tinentì timátì péítì yoo meso. Yebø nè yese, nè yebø bë yó mméinè yè meyñ nnè siheú. Kunenkù tekù makù do í dòònè timátì péítì yoo meso mbè cuó dè Kuyie ncîëtè kpéí. **15** Bè do ññ duó nde kó idíítí bëè ni bëmbë mumarimù, kè bëe ì tùóté kétûntenè Kuyie ncîëtè. **16** Bè duó mbè de kó idíítí kè bë bo nyietì bëtëmbè. Bè do ññ í mbekë be kóò moù ke dà wèe náké ò pñnnè mèè botí idíítí mutëmmú. Ke yé bë do ì pñnnèmè kè dè wennimu mesàà.

17 Bè duò nyì meyei ncîëmmè kpéí nnè meyei nhütímù kpéí, bë do í ì duò nKuyie ncîëtè tñntimù kpéí, ì do tú ikuó niùbè kpeyi nyi.

Soasi kó tikpàti kó kumànku

(Wénté 2 Bekpààtìbè tñmmú 24:23-27)

18 De kó dimònnì ndi Asayeedi Sidii kóo kpààtì domè Kati kòbe mudoò ké bë na, këmbaati ke bo do Sedisademu. **19** Kè Soasi Sudaa kòbe kóo kpààtìi túóté dèè tu Kuyie nkperè. O yembë Sosafati nè Yodammu nè Aasia Sudaa kpààtìbè do cànéné dè Kuyie nkpéí nnè o mómmu nhò do cànéné dè, nè meso mmèè kó dimàà do bo Kuyie ncîëtè kó ditou miëke, ké dè duónko Sidii kóo kpààtì Asayeedii, kòò yóó Sedisademu kéíté ò ténke í mbè do mudoò.

20 Soasi dòòrìmè sômme ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dòòrìmè pátíri miëke. **21** Kòò kó bëtëmbè yete o kpëti kédake ke bo ò bo. Mèmìmè kòò nkori Sida èì kè bëe ò poté Beti-Midoo borè.

22 Simmęa bire Sosakaa nè Somęe bire Sosabati bę̄ do ò pòté kékua, kę bę̄e ò künné o yembè fɔti Dafiti eì. Kòo bire Amasia saoté o kpàtì.

13

Yoakasi naámmè Isidayeecribe kóo kpààtì

1 Aasia bire Soasi Sudaa kəbe kóo kpààtì kpàtì benni sipísìdé nè ditáánnì ndi Yeu bire Yoakasi naámmè Isidayeecribe kóo kpààtì, kéntɔ tikpàtì kę dò yebie ntépiítè nè yèyiekę ke bo Sammarii. **2** Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dó dè kétünne Nebati bire Sedoboammu borime, ò do tanné Isidayeecribe mè̄e mięke, ò í mmè yóu. **3** Mɛm̄mɛ ti Yiè nKuyie mmięke bę yémè kę kùu bę tanné Asayeedi Sidii kəbe kóo kpààtì nè o bire Benni-Adadi be nou mięke be fòmmu mumɔu.

4 De kó difɔnkúò kę Yoakasii bántè ti Yiè nKuyie nkę kùu yie nkébónkùnne ku mięke ke yé kù do yámè Sidii kəbe kóo kpààtì bę féñunkomè. **5** Kę ti Yiè nKuyie mbę duó nwèè bo bę fiète Sidii kóo kpààtì nou mięke kę Isidayeecribe saoté kénhā be touti mięke bę baa ñ ndòmmè. **6** Bę me nyi nyóu møyei nSedoboammu do tanné Isidayeecribe mè̄e mięke. Kę kutedɔú Akabu do fií nkù nkpaá fiíkú Sammarii eì mięke.

7 Yoakasi do kpaánè besãndèèbę sipísìnùmmù ndi, sikpàrìnaasẽ tēpíítè, bəhääpòmbę tekɔupípítè (10000) Sidii kóo kpààtì weè do bę na kę bę auté kę mbę nàu mutãá nkɔmè.

8 Yoakasi dəòrìmè səmmę ò dò dè kó dimàà, nè dikɔm̄mbù ò do məke dì dè wàrimu Isidayeeribę kpààtìbę dəòrìmè pátiri mięke. **9** Kòo kú kę bę̄e ò

kūnné Sammarii o yembè fɔti, kòò birè Soasi sɔoté o kpàtì.

Soasi naámmè Isidayeeeribè kóo kpààti

¹⁰ Sudaa kòbe kóo kpàtì Soasi kpàtì benni sipísítãati nè diyénni ndi Yoakasi birè Soasi naámmè Isidayeeeribè kóo kpàtì kéntø tikpàtì ke dà yebie ntépíítè nè yèkuò ke bo Sammarii, ¹¹ kédøò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóú meyei nNebati birè Sedoboammu do tanné Isidayeeeribè mèè mièke, ké mmè sòké.

¹² Soasi dàràrimè sòmmè ò dàò dèè kó dimàà, nè dikɔmbùò ò do mòke dì nè ò do dokénè mèè botí Sudaa kòbe kóo kpàtì Amasia dè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè dàràrimè pátíri mièke. ¹³ Kòò kú kè bëè ò kūnné Sammarii Isidayeeeribè kpààtìbè fɔti. Kè Sedoboammuu cɔuté tikpàtì.

Edisee kumè

¹⁴ Kè Edisee muɔke kédùúnnè mukũñ nkè Soasi Isidayeeeribè kóo kpàtì kàtoo o borè kénkuò nkè tú: Áú n cice! Áú n cice! Isidayeeeribè kparìsẽ nè si dèèbè tu fɔ nwe.

¹⁵ Kè Edisee ò nàké ke dò: Kòte kéwaanní mutàmmù nè ipie.

Kòò kòte ké dè waanní. ¹⁶ Kè Edisee dò: Sèu nkupié nkòò kù sèu. Kè Edisee nàó nho nau o kpési ũnkè, ¹⁷ kòò nàké ke dò: Kpeté tèbòtè diyìè yìèní kèè bíékè.

Kòò tè kpeté. Kè Edisee dò: Tàñ!

Kòò tàñ. Kè Edisee dò: Kupié nkuu nkuù bënkú ti Yiè nKuyie nyóó duómmè kàa na Sidii kòbe kè bë poté Afekí kékùo bëmòu páíí.

¹⁸ Kè Edisee deè ke dò: Tùóté a pie!

Kòò ì tùóté. Kòò dò: Poté këtenkè!

Kòò kè poté ke dò kuce mètääti kéyóu. **19** Kè Kuyie mpääñáañti náañtò Edisee miéké ò peike. Kòò dò: A na nkè poté kuce mènùmmù ndi yoo mèkuò. A na nnamu Sidii kòbe ké bè kùo kédeè páíí. Di mmànnì a né yóó bè na kuce mètääti máà ndi.

20 Kè Edisee kú kè bëe ò kùnné. Dë do sô mMabu kòbe bëe do ññ dòóté bá dìi benni ké bë do mudòò këfeké be kpere. **21** Kè bëmabëe tò ocû kékoté ke bo kùnné, kë bëe bë yàní këdootóo ocû Edisee fôti miéké. Kòò cû kàáké Edisee kûò këyânté kéíté kécómmú.

Isidayeeeribë namè Asayeedi

22 Isidayeeeribë kóo kpààtì Yoakasi kpààtì timou miéké kè Asayeedi Sidii kóo kpààtì mbè fëñuko mediè. **23** Kè ti Yiè nKuyie mmë mbè kuó mmesémmë ké bë dòò mesàà nkéwëëtení be bíékè metuummë kù do dàònèmè be yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu më kpéí. Kù í ndá ké bë dëè, kù mu ndo í bë dootóo.

24 Kè Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeedii kú kòò kóo dapàà mBenni-Adadi sooté o kpààtì. **25** Memmë Yoakasi bire Soasii wëte kécóútémè Asayeedi bire Benni-Adadi borè yehékè Asayeedi do bë pòntré këfeké yé o cice Yoakasi borè, kë Soasii wëte ké bë na kuce mètääti kécouté Isidayeeeribë ekè.

14

Amasia naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 25:1-4, 11-12, 17-28.
26:1-2)

¹ Isidayeebibé kóo kpààtì Yoakasi bire Soasi kpàtì benni déri mieké nké Soasi bire Amasia naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì. ² Ó do yóó di tikpàtì ke máké yébie nsipísìdè nè yènùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì ke dà yébie nsipísìdè nè yèwei ke bo Sedisadëmmu. Kòo yɔ yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadëmmu eì kou. ³ Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndó dè, ò né í ntùòké o yààràì Dafiti, ò do tū nho cice Soasi borime mme weti weti. ⁴ Kè yebɔɔwũñtòrè nè nkpaá bo kè benítìbè nfeu iwúñ kе tuò ntihúúntì ye ũnkè.

⁵ O kpàtì fiíkú dìì mònnì kédeè kòo kuɔ bækperíbè bèè do kùɔ o cice wèè do tú be kóo kpààtì. ⁶ Ó me nyí nkùɔ bèè do kùɔ o cice be bí, kéndònnè tì wàrimè ti Yiè nKuyie nkuó pátíri Moyiisi wàri dì mieké. Kuyie ndo békímmu di mieké ke dà: Bè báá kuɔ debire cice debire yei nkpéí, bè me mbáá kuɔ debire de cice yei nkpéí. Bá wè ò dò nkékú o yei nkpéí nké. ⁷ Weè Amasia do poté Edëmmu kòbe kubiriku bè tu kù kukókébiriku ku mieké, kékoo benítìbè tekɔupípítè (10000). Mudoò témù mamù mieké kòo fiete Sedaa eì ké dì yu ke dà: Yokeeedi, kè de kó diyètìrì kpaá bo nè yénní.

⁸ Memmè Amasia tòmmè kè bëë náké Isidayeebibé kóo kpààtì Yoakasi bire Soasi Yeu yaàbire ke dà: Amasia tu a kòtoo kè dí yááké ditòbè. ⁹ Kè Sudaa kòbe kóo kpààtì Soasii bè tènné ke dà: Ditàrà Dimaa kó tipotì tìi do náké diyìe marì Dimaa kó dëtedierè ke dà dëë tì duó nde kóo sapàà nkè tìi puó nti kóo dapàà. Kè mupímpímmù yènní Dimaa ké tì na kéütiroo. ¹⁰ Ó bëi mmemmmè kédeè ke dà: N yému a namè Edëmmu kòbe mbë kè dëë kó tefentè da bo. Né

mbo a cíetè ke sàntí amáà, báá dánté mudoò mùù yóó da dòò meyei nkénte kë bë da na fô nnè Sudaa kòbe bémou.

¹¹ Amasia më nyí nyie. De mònnì kë Isidayeeeribë kóo kpààtì Soasi báátí kë bëe yááké betëbè Betti-Semesi Sudaa kòbe tenkè mieke. ¹² Kë Isidayeeeribëe na Sudaa kòbe, ke bëe cíeté kéküü mbë céí. ¹³ Kë Isidayeeeribëe pí nSoasi bire Amasia Aasia yaàbire Sudaa kòbe kóo kpààtì. Bë do ò pí mBetti-Semesi nwe kóò kònnè o cie Sedisadëmmu, képontë Sedisadëmmu eì kó kuduotí, ku okùmè bo ntùàké métirì sikousìdë (200), kétuóté Efadaimmu kó dibòri kéntø kétuòkènè kuduotí kéntímè kó dibòri. ¹⁴ Kë bëe túóté ti Yiè nKuyie ncíetè kó mesoo mmemou nè timátì péítì nè tinentì tìi kó dimàà bo te mieke nè dèè bo tekpààtìcíetè, kétuóténè bë pímmú bë mudoò mieke kewëte kékonnè Sammarii.

¹⁵ Soasi kó medoòrimè sòmmë ò dòò dëè kó dimàà, nè dikòmblùò ò do mäke dì nè ò dokénè mëè botí Amasia Sudaa kòbe kóo kpààtì, dè wàrimu Isidayeeeribë kpààtìbè dòòrimè pátíri mieke. ¹⁶ Kòo kú kë bëe ò kùnné Sammarii Isidayeeeribë kpààtìbè fòti. Kòo bire Sedoboammuu sòaté o kpàtì.

¹⁷ Isidayeeeribë kóo kpààtì Yoakasi bire Soasi ku dìi mònnì kédeè kë Sudaa kòbe kóo kpààtì Soasi bire Amasia nkpaá fòùmu ke dà yëbie ntëpítè nè yènùmmù. ¹⁸ Amasia dòòrimè sòmmë wàrimu Sudaa kpààtìbè dòòrimè pátíri mieke.

¹⁹ Kë bëe dake ke bo ò bø nkóò pi Sedisadëmmu, kòo coké kékòte Dakiisi kë bëe tõnko benítìbè kë bëe kë nhò kùo. ²⁰ Kë bëe ò tuóténnè sisëí kékonnènní

Sedisademmu, kóò kũnné o yembè fôti Dafti eì mieke. ²¹ Kè Sudaa kôbeè túóté Asadia kéduó nkòò soöté o cice kpàtì, dè do sô nhò mòkè yebie ntepítè nè yekuò ndi. ²² Weè do wëte kêmeá Edati eì kékì dì tènné Sudaa kôbe o cice kûñ nkó difõnkúò.

Sedoboammu naámmè Isidayeeeribè kóò kpàatì

²³ Sudaa kôbe kóò kpàatì Soasi bire Amasia kpàtì benni têpíítè nè dinummuri ndi Soasi bire Sedoboammu naámmè Isidayeeeribè kóò kpàatì kéntò tikpàtì ke dò yebie nsipísìnàà nè dìmáà ke bo Sammarii, ²⁴ kédòò ti Yiè nKuyie nyí dò dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeeribè mèè mieke. ²⁵ Weè do wëte kécouté Isidayeeeribè tenkè kétuóté Amati kéntò kétuókenè Adaba. Kéndònñè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tû nkù do tì nàkémè nè ku pãänáañtì náañtò Amitaii bire Sonqasi Katì-Efée eì kou nùù mieke. ²⁶ Ti Yiè nKuyie ndo yà Isidayeeeribè yo mmèè sémmè dëummmè mme. Onítì ténkè do í kpaaá bá omáà Isidayeeeribè tenkè wèè bo bë teennè. ²⁷ Ti Yiè nKuyie ndo í dò Isidayeeeribè bo kúmè kédeè kë bë yètìrìi kpánné ketenkè ìnkè, deè do te kë kùu duó nkè Soasi bire Sedoboammu bë dëeté.

²⁸ Sedoboammu dàòrìmè soommè ò dàò dëè kó dimàà, nè dikɔmbùà ò do mòke dì nè ò doké mèè botí ke wëte ke fiète Damaasi nè Amati ekè ke yè tènné Isidayeeeribè, dè wàrimu Isidayeeeribè kpàatìbè dàòrìmè pátíri mieke. ²⁹ Kòò kú kë bëe ò kûnné Sammarii Isidayeeeribè kpàatìbè fôti, kòò bire Sakarii soöté o kpàtì.

15

*Asadia naámmè Sudaa kòbè kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 26:3-4, 21-23)*

¹ Isidayeereibé kóo kpààtì Sedoboammu kpàtì benni sipísídé nè diyiénnì miéké nké Amasia bire Asadia naámmè Sudaa kòbè kóo kpààtì. ² Ò do yóó di tikpàtì ke mòké yébie ntépíítè nè yékuò ndi kéntø tikpàtì ke dò yébie nsipísìnùmmù nè yédéé ke bo Sedisademu. O yõ yètìrì do tú: Yekodiyauu nwe Sedisademu èì kou. ³ Kòo ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè o cice Amasia do dàòrìmè. ⁴ Kè yéòrè nè nkpaá bo kè bénitibè feu iwüñ ke tuò ntihúuntì ye ūnkè.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòo muóke tikàntì kè bëe ò cãnné kòo mbo omáà borè kòo bire Yotammu weè mbaké tekpààticfètè ke ni bénitibè, kòo mmé ndò nké yàa kúnè.

⁶ Asadia dàòrìmè sòmmé ò dòò dèè kó dimàà dè wârimu Sudaa kpààtìbè dàòrìmè pátíri miéké. ⁷ Kòo kú kè bëe ò kûnné o yembè fôti Dafiti èì miéké. Kòo bire Yotammu sòoté tikpàtì.

Sakarii naámmè Isidayeereibé kóo kpààtì

⁸ Sudaa kòbè kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísítäati nè diniínnì miéké nké Sedoboammu bire Sakarii naámmè Isidayeereibé kóo kpààtì kéntø tikpàtì ke dò betâàbè bèkuò ke bo Sammarii. ⁹ Kòo ndòori ti Yiè nKuyie nyí dó dè o yembè do dàòrìmè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeereibé mèè miéké. ¹⁰ Kè Yabesi bire Sadummuu cóommú ke bo ò bø. Memìmè kóo ò poté Ibedeammu èì kékua, kékiete tikpàtì.

11 Sakarii kó tináaàntì sɔnti wàrimu Isidayeeribé kpààtìbè dàòrìmè pátíri mieke.

12 Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Yeu ke dò: A yaàbí nè a yaàbíyúó bo nkàràì Isidayeeribé kpààtìkàràì ìnkè.

Sadummu naàmmè Isidayeeribé kóo kpààtì

13 Sudaa kòbe kóo kpààtì Osiasi kpàtì benni sipísítäati nè diweínnì mieke nke Yabesi birë Sadummu naàmmè Isidayeeribé kóo kpààtì kétò tikpàtì ke dò otànkù òmáà ke bo Sammarii.

14 Memmè Kadi birë Mennaemmu ìté mè Tidisaa kéköté kéta Sammarii képoté okpààtì kékoo kífiete tikpàtì.

15 Sadummu kó tináaàntì sɔnti ò bø mmè è botí okpààtì dè wàrimu Isidayeeribé kpààtìbè dàòrìmè pátíri mieke.

16 Memmè Mennaemmu domè Tapua eì képoté bëè kó dimàà bo di mieke nè di tempë nyimou kòbe kétaunnè Tifisa képuotí bëpoupómpómbè bëè kó dimàà dè bo. Dë kó diheì kòbe íyi emmè koò kpeté yebòrè.

Mennaemmu naàmmè Isidayeeribé kóo kpààtì

17 Sudaa kòbe kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísítäati nè diweínnì mieke nke Kadi birë Mennaemmu naàmmè Isidayeeribé kóo kpààtì kéntò tikpàtì ke dò yebie ntépiítè ke bo Sammarii.

18 Kòo dàò ti Yiè nKuyie nyí dò dë, ò í nyóú meyei Nebati birë nSedoboammu do tanné Isidayeeribé mè è mieke.

19 Weè kó dimànnì ndi Asidii kóo kpààtì Pudi bë domè kë Mennaemmuu ò duá ntimátì péítì tónnì sipísítäati kòò bo ò teennè kékpénkùnne o kpàtì. **20** Mennaemmu do cuó dë kó timátì péítì

Isidayeeeribè kó beketibaabè borè nde bá wè yuu ũnkè medítibii nsipísìnùmmù ké dè wënné kéduá nhAsidii kóo kpààtì kòo bë yóu kéwëte.

21 Mennaeemmu døòrìmè sòmmè ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè døòrìmè pátíri mieke. **22** Kè Mennaeemmuu ku, kòo bire Pekayaa sòoté o kpàtì.

Pekayaa naámmè Isidayeeeribè kóo kpààtì

23 Sudaa kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù kpéri mieke nke Mennaeemmu bire Pekayaa naámmè Isidayeeeribè kóo kpààtì kéntø tikpàtì ke dà yëbie nyëdëé ke bo Sammarii. **24** Kòo døò ti Yiè nKuyie nyí dó dè ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeeribè mèè mieke. **25** Memmè Demadìa bire Pekaa wèè tøu o kpàrinentì, kòo còmmù ke bo ò bø, kòo mbo Sammarii tekpààtìcñëtè kó kudieku makù, kòo ò poté kékua, kékuañè Adikøbu nè Adiyee, kénleinè Kadaadi èì kòbe sipísìnùmmù, ò me nhò kùa kífiete tikpàtì.

26 Pekayaa borime sòmmè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè døòrìmè pátíri mieke.

Pekaa naámmè Isidayeeeribè kóo kpààtì

27 Sudaa kòbe kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù nè didérinnì mieke nke Demadìa bire, Pekaa naámmè Isidayeeeribè kóo kpààtì kéntø tikpàtì ke dà yëbie nsipísìdë ke bo Sammarii. **28** Kòo døò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei Nebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeeribè mèè mieke.

29 Isidayeeeribè kóo kpààtì Pekaa kpàtì mieke nke Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpààtì bë domè kífiete

Nefutadii tenkè këmou: Iyôõ nè Abédi-Béti-Maaka nè Yannoa nè Kedesi nè Asoo nè yéhekè dieyé Kadaadi nè Kadidee, képímmú benítibè kékònnè Asidii. ³⁰ Kè Edaa bire Osee cómmú ke bo bo nDemadia bire Pekaa kóò poté kékou, kéfiete tikpàtì.

³¹ Pekaa dòòrímè sòmmé ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeeribe kpààtìbè dòòrímè pátíri mieke.

*Yotammu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 27:1-3,7-9)*

³² Isidayeeeribe kpààtì Demadia kpàtì benni déri mieke nké Osiasi bire Yotammu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì. ³³ Ò do yóó di tikpàtì ke moké yebie nsipísídé nè yénùmmù ndi, kéntø tikpàtì ke dò yebie ntépííté nè yèkuò ke bo Sedisademu. O yô do tú Sadéki kóo sapàà nwe kòo yètìrì tu Yedusaa. ³⁴ Kòo dòò ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do túnne o cice Osiasi borime mmé weti weti. ³⁵ Kè yetòrè né nkpaá bo, kè benítibè feu iwúñ ke tuò ntihúúntì yé bore.

Weè do keuté ti Yiè nKuyie ncíeté kó dibòrì bè tu dì Dibòrì dierì.

³⁶ Yotammu dòòrímè sòmmé, ò dòò dèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeeribe kpààtìbè dòòrímè pátíri mieke. ³⁷ De kó yemòrè mieke nké ti Yiè nKuyie nduómmè kè Sidii kóo kpààtì Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeeribe kóo kpààtì kè bè bo dokénè Sudaa kòbe. ³⁸ Kè Yotammuu kú kè bèè ò kúnné o yembé fôti Dafiti èì mieke. Kòo bire Aasii sòaté o kpàtì.

16

*Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 28:1-27)*

¹ Demadia bire Pekaa kpààtì benni tèpiítè nè diyiénnì miéké nké Yotammu bire Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì. ² Aasi do yóó di tikpààtì ke mòke yèbie nsipísidé ndi kéntø tikpààtì ke dò yèbie ntèpiítè nè yèkuò ke bo Sedisadëmmu, bá ò í ndøori ti Yiè nKuyie ndó dè, ò í ntùnné o yààrì Dafiti kó meborime. ³ Ò do tùnné Isidayeeeribé kpààtìbè borime mmé kéféúténè ketíké o bire kétuø, ibotí ti Yiè nKuyie ndo bëti ì ké bë kànne, ì do døori ìì sòké botí. ⁴ Kòo nkòù iwñõ ke tuò ntihúúntì yetárè ìnké nè dëtie nyø.

⁵ Mèmìmè Sidii kóo kpààtì Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeeribé kóo kpààtì bë domè Sedisadëmmu èì ké dì pì, bë me nyí ndì na. ⁶ Diì mònnì dimáà miéké nké Sidii kóo kpààtì tènnémmè Edëmmu kòbe be èì Edaa, kébeti Sudaa kòbe di miéké, kë Edëmmu kòbee dì ta ke bo nè yíenní.

⁷ De mònnì kë Aasii tõ nkè bëe náké Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa ke dò Sidii kóo kpààtì nè Isidayeeeribé kou bëe do mí nha bire, a kóo tõntì, kë n tu á kòtení ké n dëeté. ⁸ Ò me nyí kétuóté timátì péítì nè mesoo nnè dëè bo ti Yiè nKuyie ncíëtè kó ditou miéké nè dëè bo tekpààticëtè miéké kéduónko Asidii kóo kpààtì ke dò wè ò pãmu. ⁹ Kë Asidii kóo kpààtì yie nkékòte këdo Damaasi èì ké dì pònte këpímmú di nìtìbè kékònnè Kiidi, kékua okpààtì Desinni.

¹⁰ De kó difònkúò kòo kpààtì Aasii kòte Damaasi ke bo yà Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa. Mèmìmè ò yàmè diwñõtònnì dìì bo Damaasi kewàri dì dòmmè weti weti, kéduónko ikuó niùtì Udii wèè bo Sedisadëmmu. ¹¹ Kòo maá diwñõtònnì kë dì ndò nhokpààtì Aasi ò duønní itié nDamaasi ke yë nwè

dì maá kè dì ndòmmè, ké dì maá kédeè bá okpààtì Aasi mu nyí kònko. ¹² Kòo íté Damaasi kékònko kényà diwüñtònnì kédeke di ũnkè, ¹³ kékéfúté o ñfè kétuɔ nkétuonnè tihúuntì nè muyuo nke cóú mmenaà mbè tu mè dífëë mu ũnkè kémíété diwüñtònnì iwüñ ò fié ì metaummmè kpøyi i kó meyñ, ¹⁴ kétuóté disoawüñ kó diwüñtònnì dìì bo ti Yiè nKuyie ncíëtè ñikè kékøte ké dì còóné diwüñtònnì pànnì bakù yoú bíekè, ¹⁵ kédeè kénáké ikuó niùtì Udii ke dò: Diwüñtònnì dierì ũnkè nke a yó ntuòmmè di feu ìì wüñ dikünweńnì nè kuyuoku, okpààtì kó iwüñ nè o kó yepärè nè kubotí kó iwüñ nè ku kó yepärè, muyuo nkpeye nè dífëë bë ññ yøare wè yepärè ũnkè. A níí yóó di mmíété iwüñ di kù feu ì kó meyñ, kè disoawüñ kó diwüñtònnì dìi, mñi yó nyé di kpæti.

¹⁶ Kè ikuó niùtì Udii dòò okpààtì Aasi ò nàké tì timøu. ¹⁷ De kó difñnkúò kòo kpààtì Aasii kéké sinaaSëñ bë do dòò sìì kó tifèntì Kuyie ncíëtè kpéi si kó yetàrè kédei yebø yëë còmñmú sì ũnkè, kécõnté disoawüñ kó kunankú diekù isøomátìndàkè køku, ké kù ñíné ketenkè bë cè kè nè yetàrè, ¹⁸ kékønté diwüñtònnì Kuyie ncíëtè okpààtì do døunko dè o kpààtìkàri kékpetínné okpààtì kó dibòrì.

¹⁹ Aasi døòrìmè sømmë ò dòò mèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè døòrìmè pátíri mieke. ²⁰ Kòo kú kè bëe ò kũnné o yembè fɔti Dafiti eì mieke, kòo birë Esekiasii søaté o kpàtì.

17

Osee naámmè Isidayeeeribe kóo kpààtì

¹ Sudaan koo kpààtì Aasi kpààtì benni tèpíítè nè didérì miéké nke Edaa bire Osee naámmè Isidayeeeribe koo kpààtì, kénto tikpààtì ke dò yεbie nyewei ke bo Sammarii, ² kédòò ti Yiè nKuyie nyí dò dè ò né í ntùòke Isidayeeeribe kpààtìbè bèè ò niiténè ke di tikpààtì. ³ De mònnì kè Asidii koo kpààtì Sadimanasaakotení kedo Osee koo na, koo ò bòúté kē nhò yieti dàmpòò. ⁴ Kè Asidii koo kpààtì banté Osee dammùmè o cīñ nyi, ò sō ndìì mònnì Osee tɔ mbenìtbè Saïi εì Esibiti koo kpààtì borè. Ò me nyí yieti de benni Asidii koo kpààtì dàmpòò ò õ nhò yieti mèè botí yεbie nteyè. Memmè Asidii koo kpààtì duámmè kē bèè pí nhOsee kέboú mεfimmè kékpetínné. ⁵ Kè Asidii kəbεs íté kέpitē ketenkè kεməu, kékotε kέpi Sammarii εì kē ndì pi ke dò yεbie nyetāati. ⁶ Osee kpààtì benni weínnì miéké nke Asidii koo kpààtì namè Sammarii kέpímmú benítbè kékonnè Asidii kē bē kànne Adaa εì nè Abaa kó mpεémmè Kosaa tempē nnè Medii εkè.

Dèè te kè Isidayeeeribe kpààtiyuu pònte

⁷ Isidayeeeribe yete mèè kpéí mbé Yiè nKuyie nkùù bē dènnéní Esibiti miéké ke dòò meyei ndee te kè tiì mbé tòòkení. Kuyie ndo bē fiètenè Esibiti koo kpààtì nwe kē bē dènné kē bē kù yóu kέfíé yεbəkè. ⁸ Bē do tūnne ibotí ti Yiè nKuyie ndo bēti ì kē bē kànne i borime mme, ⁹ kéndəori ti Yiè nKuyie nyé mbé báá dò dè kέmaá yetòrè yεhεkè yεməu miéké kétúóté bēè bàa dihèi bē kó yetuo kέnto kétuəkenè yεhεkè dieyè iduotí fité yé, ¹⁰ kέffíkú yetárè, kέffíkú itedeí sitāá siməu ūnkè nè yeteyə yεməu. ¹¹ Kè bē nfeu iwūñ yetòrè ibotí ti Yiè nKuyie ndo bēti ì kē bē kànne, ì do dərìmè, kédəò dèè í wənni kē ti Yiè nKuyie miékεs bē

yè. ¹² Bè do feu yebokè nyé ti Yiè nKuyie mmé ndo bè nàkémù kë dò bè báá dò dë kó kubotí.

¹³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè ku pääñáañti náamàbè bè caummu weti weti bembé Isidayeeribé nè Sudaa kòbe ké bè náké kë dò: Ceetenè kékó di yei nkétünne n tannò nè n tié nné n kuó n duó nkè m pääñáañti náamàbè bemou duó ndè di yembé.

¹⁴ Bè me nyí nyie, kë bëe kpénkùnne be to kë dëe pëëté be yembé do kpénkùnne mèè botí be kreye, kë bëe yete ti Yiè nKuyie nkpeti. ¹⁵ Bè dootoo ti Yiè nKuyie nkuó nyi nè metaummè kù do dòònè mè be yembé nè kù do bè náké yèè tannò, kë tünne detetirè kpere, kë naá mbe mómmombé detetirè. Bè tünne ibotí tei kó meborime mmé Kuyie ndo yé mbé báá tünne mè. ¹⁶ Bè do dootoomu ti Yiè nKuyie ntannò páíí, këdò ìsəomátinàké ìdèí kékí nkutedòú kéninku ke dòu ndiyiè nè otankù nè siwàá ke feu iwúñ dibòò Baadi. ¹⁷ Ke tuò mbe bí initidaai nè initipòi ke pàú ke dòori munitinòntòmmú, keduó mbemáà meyei ndòòrìmù miéké, kë ti Yiè nKuyie mmieké bë yé. ¹⁸ Ke mènkéé bë yé mediè nkè kùu bë këi nku borè kë dè nkpaá Sudaa botí kòbe máà ndi.

¹⁹ Weè Sudaa kòbe múnke í ntünne ti Yiè nKuyie ntannò, kétünne Isidayeeribé do mòke mèè mantímè bë kó dikpààtìyuu miéké. ²⁰ Nè de kpéí nkè ti Yiè nKuyie ndootoo Isidayeeribé bemou ké bë ãnné ifei, keduó nkè ibotí tei bë na kénfekù bë kpere, kë kùu bë këi nku iiké.

²¹ Ti Yiè nKuyie nkuù do bë toté kédéite Isidayeeribé kécánnénè Dafiti kó tecíëtè, kë Isidayeeribé pí nNabati bire Sedoboammu tikpàti, kòo fétünne Isidayeeribé ké bë tanné meyei ndiemè

mieke. ²² Kè Isidayeeeribè ntũ nSedoboammu do dòò mèè yei, bè í mmè yóú. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nYaá mbè keinnè ku borè kéndònnè kù do tì nàkémè nè ku pãänáaňtì náamàbè nò mieke. Mèmme kù bè cíemmmè ku tenkè ũnkè kè bëe kòte Asidii ke ke mbo nè yíenní.

Kuyie ndènnemè Isidayeeeribè kè ibotí teì kari be tenkè

²⁴ Kè Asidii kóo kpààtì duó nkè Babidønni kòbe nè Kutaá kòbe nè Awa kòbe nè Amati kòbe nè Sefawayimmu kòbe kè bëe kòtení kémbo Sammarii kó yehékè mieke kfiete Isidayeeeribè ekè bè do bo yè Sammarii kémbo. ²⁵ Bè kàri dìì mònnì de kó yehékè mieke ke í ntũ nti Yiè nKuyie nkè kùu duó nkè yeciricirè mbè pñi. ²⁶ Kè bëe tñ nkè bëe náké Asidii kóo kpààtì ke dò: A tò bëe nítibè ke kànné Sammarii bè í yé bë báámmè Kuyie deè te kè kù duønni yeciricirè kè yè bë pñi. ²⁷ De mònnì kè Asidii kóo kpààtì duó ndinùù ke dò: Túóténè m pñmúní bëe nítibè Sammarii be mieke Kuyie nkuó niùtì mòù kòò tèññóò kóo nkè bo ké bë benke bë báámmè Kuyie. ²⁸ Mèmme kè bëe deite ti Yiè nKuyie nkuó niùbè mieke òmøù kédúónko kòò mbo Betëedi ke bë benkú bë báámmè Kuyie.

²⁹ Bá kùù botí kù do dòò tebøøtenkaanitè nte kékíí nyetuo bë do maá yè Sammarii kó yetòrè ye mieke. Bá kùù botí kù do me ndòò ku eì kù bo dìì mieke. ³⁰ Kè Babidønni kòbe mmøke be kpëte kè tè tú Sukoti-Bennøti, kè Kuta eì kòbe kpëte ntú Nëdikadi, kè Amati eì kòbe kpëte tú Asimati. ³¹ Kè Awa eì kòbe kpësi tú Nibasi nè Taditaki, kè Sefawayimmu eì kòbe kpësi ntú Adadamadeki nè Annammédeki, kè bë sì kòù ibí ke tuò. ³² Kè bë ntũ mbaké ti Yiè nKuyie nkè

né waá mbé botí miéké ikuá niùbè bëè yó mbo bë maá yèè tuo ke pí mmubøatõmmú nè be kpéí. ³³ Kè bë ntú nti Yiè nKuyie nke feunè be bøkè bë do yè feu mèè botí be cie bë do boní kë, kë bë bë tøní.

³⁴ Nè yíenní bë kpaá tū mmee mantímè, bë í tū nti Yiè nKuyie nséi bë me nyí tū mbé kó ikuá, bë me nyí tū nti Yiè nKuyie nkuó kù do duó nyì Sakøbu bí, kù do yu ì ke dò Isidayeerie. ³⁵ Ti Yiè nKuyie ndo bë dòònnè mmetaummè mmé ké bë nàké ku nùù ke dò: Di bá mmøke yebøkè, di bá nninku yé iilké, di bá nyè døú ndi me mbá nyè feu iwñõ. ³⁶ Di dò nkémbáá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dènnení Esibiti nè muwërimú. Di dò nkéndé mû máà ndi, ke nni ntú nke n feu iwñõ. ³⁷ Dí mpí n di nàké tì nè n tié, nnè n tannò nè n kuá ké ndè tū nsáà, di báá fíé yebøkè. ³⁸ Di báá yè mmetaummè n di dòònnè mè, kéfíé yebøkè. ³⁹ Di ntú mmí ndi Yiè nKuyie m máà ndi kë nní ndi dëerí nè di dootitøbè.

⁴⁰ Bè me nyí nyie nkè bë baa nkpaá ke tū mbè do møke mèè mantímè nè dimònnì. ⁴¹ Mëmìme kë bë ntú nti Yiè nKuyie nke feunè yebøkè, kë be bíi me nsøaté nè be yaàbio. Ke me ndøori nè yíenní.

18

*Esekiasi naámmè Sudaa købe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tømmú 29:1-2. 31:1)*

¹ Isidayeerie kpààtì Edaa bire Osee kpààtì benni tâánnì miéké nke Aasi bire Esekiasi naámmè Sudaa købe kóo kpààtì. ² Ò do yóó di tikpààtì ke møke yebie nsipísìdé nè yènùmmù ndi, kéntø tikpààtì ke dò yebie nsipísìdé nè yèwëi ke bo Sedisadëmmu. Sakarii bire Abi weè do tú o yñ. ³ Kòo ndøori ti Yiè nKuyie ndó dë

o yààrì Dafiti do dàòrìmè sósó. ⁴ Weè do pùo nyetòrè képuo nsitenkaanìi kékõñ Asedaa kutedøú kébóké fesoamátiwààfè Moyiisi do dòò fè, Isidayeeeribè do kpaá ke fè tòòmmu ntihúuntì kétuøkenní de mònnì, kè bè fè yu ke tú fesoamátiwààfè. ⁵ Esekiasi do dómú mediè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù képëëté Sudaa kpààtìbè sòmbè, bè è ò niiténè nè bè è ò tÙnní. ⁶ Kòo ntaunè ti Yiè nKuyie nweti weti, ò í nkù yatenè kéntü nKuyie ntannò kù do duó nyè Moyiisi. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè kòò døori dè demou yie. Kòo yetè Asidii kóo kpààtì kpèti ke ténke í nhò bùó. ⁸ Weè do potè Fidisitëëbe kékiete bë tenkè kétuøté bëè baa diheì bë kó yetuo kéntø kétuøkènè yëhekè iduotí fité yè.

Sidii kóo kpààtì Sadimanasa pimè Sammarii

⁹ Sudaa kòbe kóo kpààtì Esekiasi kpàtì benni naannì mieke nkè Isidayeeeribè kóo kpààtì Edaa bire Osee kó tikpàtì benni yiénnì mieke dò nkè, Asidii kóo kpààtì Sadimanasa domè Sammarii èì ké dì pi. ¹⁰ Kè dè mmøke yëbie nyetâatti kòo di na ke sô nhEsekiasi bo o kpàtì benni kuónnì, kè Isidayeeeribè kóo kpààtì Osee bo o kpàtì benni weínnì. Dë benni ndi bë pòntemè Sammarii. ¹¹ Memmè Asidii kóo kpààtì pîmmùmè Isidayeeeribè kékònnè Asidii kè bë kànne Adaa, Abòò kó mpeémmè Kosãã tempë nnè Medii ekè. ¹² Bè do í yie mmèè kpéí nkè ti Yiè nKuyie nnáañti, kétôte metaummmè kù do nàké tìì kó dimàà ku kóo tõntì Moyiisi bë do í kènté tìmatì, bë me nyí nyie nkè dòò tìmatì.

Asidii kóo kpààtì Sãnsedibu domè Sudaa kòbe tenkè

(Wénté Esaii 36:1 nè 2 Bekpààtìbè tõmmú 32:1)

13 Sudaa kòbe kóo kpààtì Esekiasi kpààtì benni tẹpíítè nè dinaannì miéké nké Asidii kóo kpààtì Sãnsedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè ké yè fiète.

14 Dè mònnì kè Sudaa kòbe kóo kpààtì tɔ mbenítibè Dakiisi eì kè bëe náké Asidii kóo kpààtì ke dò: Okpààtì tu ò cààrèmu a ò yóú ke ténke báá ò dokénè, kàa ò beke tì, ò yóó tì dàòmu.

Kè Asidi kóo kpààtì dò, wèe ò duó ntimátì péítì cídóòbè sikousíswéi (9000), mesoù ncídóòbè sikousíswéi (900). **15** Kè Esekiasii túóté timátì péítì tì do bo ti Yiè nKuyie ncíéttè kó ditou miéké nè tekpààtìcíéttè miéké timoù. **16** Kòo pøntë ti Yiè nKuyie ncíéttè kó yecàkè kédate mesoù nwenwe Esekiasi o mómmuo nhò do dànnemè tidabætì tì pínnè yecàkè. Kòo dè duó ndemou Asidii kóo kpààtì.

Wèè ni Senakedibe àäpòmbè nàké tì

(Wénté Esaii 36:2-22 nè 2 Bekpààtibè tãmmú 32:9-16)

17 Kè Asidii kóo kpààtì mbo Dakiisi kédéite wèè baké o kó fehãäpònnafe nè wèè baké tekpààtìcíéttè, nè wèè báa wenwe okpààtì o mómmuo, nè bëhãäpòmbè péu, ké bë tɔnko Sedisademu okpààtì Esekiasi horè. Kè bëe tuəkoo kébáté kéntókénè diyaàhóútári kó kuce, menie mpüñ nkùù néce ke taà diheì kubiriku. **18** Bè dè mbo ke dò bë dò kényà okpààtì kè Idikiya bire Ediakimmu wèè kòtì tekpààtìcíéttè miéké kè weè né yènní nè Sebung opátíwãàtì nè Asafu bire Soaa wèè tòu diheì kó yepáte. **19** Wèè baké fehãäpònnafe kòo bë nàké ke dò: Nákénè okpààtì Esekiasi ke dò okpààtì diewè Asidii kóo kpààtì tu ti da beke ke dò: A tã ba ke kari?

20 Yáà a yèmmè dò ntináaṇtì dëtetìrè kpëti tú itié nyi nè dikɔmbùò a kpéí nkàa bo ò dòkénè? Yáà a yèmmè naatinè we, kàa dàátí ke yete wenwe Asidii kóo kpààtì kpëti? **21** Ò tu ò yému ke dò nha yèmmè naatinè Esibiti nwe a né í yé ke dò nhEsibiti dò ndipènnì dìi pòntè dìndi, kè wèè di pí ndìi ò kòute. Esibiti kóo kpààtì me ndɔɔri bëè ò duó mbe yèmmè.

22 Kè dè yèmmè di bo yí di yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tū nkù dè né í tú kuù kó yetòrè nyé nè yewùñtòrè Esekiasi pùəmmè o mómmuɔ nke nàké Sudaag kòbe nè Sedisadëmmu kòbe ke tú bë nfeu bë wùñ diwùñtònnì dìi bo Sedisadëmmu máà? **23** Kàa yèmmè dò nnè n cice Asidii kóo kpààtì di mà, a dò fíéñ! Kòo da duó nsisëñ siküpísìdé (2000) kè nsà kàa bo pété bëè bo sì dèke! **24** A í yóó na kébaao n kóo kpààtì kó betɔmbè miëke bá omáà bá ketíke wèè tu osámàpòù be miëke. Kàa yèmmè né naatinè Esibiti yóó da duómmè sisëñ nè si dèèbè! **25** Di yèmmè dò nhò kòtení nè omáà ndi ke bo pòntè di nhéì bá di Yiè nKuyie nyí dóàà? Kuù ò nàké ke tú ò dò nké dì pòntè.

26 De mònnì Idikiya biré Ediakimmu nè Sebungaa nè Soaa, kè bëe náké wèè ni Asidii kó fehãäpònnafé ke dò: Ti da báámmu nti náánnè Aramu eì kòbe kó tináaṇtì, bëè bo kuduotí ìnkè kè bë bá nyo.

27 Wèè baké Asidii kó behãäpòmbè kòo dò: N kóo kpààtì í n tɔnní kè m bo tì náké fɔ nnè a kóo kpààtì dìi máà. Ò pëtinke n tɔnní kè m bo tì náké benìtibè mbe bëè bo kuduotí ìnkè, dìndi nè bë, di yóó di di míntì kéyà di yéñkúmè.

28 Memìmè wèè ni Asidii kó fehãäpònnafé ò còrnímúmè képïéké nè Sudaag kòbe kó tináaṇtì ke dò: Kénténè Asidii kóo kpààtì di ewè tu mù: **29** Ò tu

Esekiasi báá benné ké ndi soú nhò í yóó na ké di fiete o nou miéké. ³⁰ Esekiasi bá ndi soú nké tú di duá ndi yémmè di Yiè nKuyie nké kù yóó di dëeté. Bá Asidii kəbe báá pɔntε diheì. ³¹ Asidii koo kpààtì tu dí báá yie nhEsekiasi kpèti, di taunnè wenwe Asidii koo kpààtì, kè dëe yie nké di nyō mbá wè o pakú kó tidiitì ke cáá fínyí nè fikìè de be ke yõ mbá wè o bintε nié, ³² ke kémmúnè ò bo tuakénímè ké di túoté kékonnè kékanne diheì dìì dònñè di kpéri, kè tidiitì nè dëtie mbè tu dè fínyí nè bë tu dè odifíè bë dìi dëe be mekɔsààmè kè dè bo, kè mecekùò mmúnke bo di miéké, kè dí mbo deborè ke báá kú die ndëtetirè. Di báá kénté Esekiasi di náá ntì ke tú Kuyie nyóó di dëeté. Ò di fétinkomu. ³³ Yehékè teyè kó yebəkè na ke bë dëeté kè Asidii koo kpààtì í bë pñnnáà? ³⁴ Amati nè Adipadi kó yebəkè bore? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa dë kpeyé bore? Yè dëeté Sammarii kəbe kòò í bë naà? ³⁵ Ọndi εì kó dibòò na ke dëeté di kó ketenkè kòò kë yóó kë di Yiè nKuyie nné bo na kédëeté Sedisadëmmu?

³⁶ Kè bë ndò nkáré bá òmɔù í mbè tèñné tìmatì. Ke yé okpààtì Esekiasi do bë nàkémè ke tú bë báá ò tèñné tìmatì. ³⁷ Kè Ikidiya bire Ediakimmu wèè kòtí tekpààtìcítè nè opátíwààtì Sebuna nè Asafu bire Soaa wèè tɔu diheì kó yepáte kë bëe kérí bë yààtì kewëtoo Esekiasi borè, kóò nàké wèè báké Asidii kó fehääpònnafe ò bë nàké tì.

19

*Esekiasi beémmè Kuyie mpãänáaàntì náaàntò Esaii o kpèti
(Wénté Esaii 37:1-7)*

¹ Okpààtì Esekiasi ti kèè dìì mònnì kòò yèmmèè caàrè kòò kérí o yààtì ke dáátì kufòòtònkù kéntati ti Yiè nKuyie ncíëtè, ² kétò nhEdiakimmu wèè kótí tekpààtìcíëtè nè o pátíwâàtì Sebuna nè ikuó niùbè bèè tu békótibè ke dò bè ndáátì tifòòtòntì kékotè Amòti bire Esaii Kuyie mpääñáañtì náañtò borè.

³ Kóò náké ke dò: Okpààtì Esekiasi tu tí da náké ke dò: Yíe nkó diyìe tu meyeñcaàrimè kpéri ndi, ti pàkemu, Kuyie nkuù ti poté ke ti di ifei. Ti kpere dònne kuperéteyonku ɔɔ íté mèmmè onitipòkù kè muwërímú né ò dònté ò bo nörimè kè debiree yènní.

⁴ Ké dè naati ti Yiè nKuyie nha tū nkù bo nkeè Asidii kóó kpààtì tõnní wèè ni o ãapòmbè, kòò kù sàrnmu mèè botí ke bo ò poté yesåàmbè ò kù sàrnmu yèè kpéí. A né kù bàntè ku kòbe bèè kpaá be kpéí.

⁵ Kòò kpààtì Esekiasi kó yetòrèè tuakoo Esaii borè.

⁶ Kòò yé náké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí náké okpààtì Esekiasi ke dò o kõmbùòtì bá nduo ò kèè tìì náañtì nè yesåàmbè Asidii kóó kpààtì tõnní kè bè kù sàrnmu yè kpéí. ⁷ Ti Yiè nKuyie ntu kuù mómmønku yóó ò ãnné meyèmmè mèè bo nte kòò keè tináañtì matì kékò nho cie kè kùu duó nkè bèè kè nhò kùo.

*Asidii kóó kpààtì wàri dìì pátíri ke bo donné
Sedisademu kòbe kõmbùòtì
(Wénté Esaii 37:8-13 nè 2 Bekpààtìbè tõmmú 32:17)*

⁸ Mémìmè wèè ni Asidii kó bëhãapòmbè ò kèèmè Asidii kóó kpààtì itémè Dakisi ke kòte ke do Dibuna mudo ò, kòò ke nhò sôñtóo. ⁹ Asidii kóó kpààtì do kèè Etiopii kóó kpààtì Tiidakaa kòriní mèmmè ke bo ò do mudo ò. Kòò yíe tò nke dò bèè náké Esekiasi ke dò: ¹⁰ Asidii kóó kpààtì tu ti da náké ke dò: Kuyie nha

duó nkù a yèmmè kù báá da souté kàà yèmmè ndò nhò í yóó pønte Sedisademu. ¹¹ A mómmuo nha kèèmu wenwe Asidii koo kpààtì ò dòò dè yehékè teyè, ò yè kùòmè yemou páíí, kè fô nyèmmè né dò nkù bo da coonnaà? ¹² Kosââ nè Anaa kperi nè Desefu kperi nè Edennibè bëè do bo Tedasaa dë kó ibotí yembè ò kùò i bokè na ke i deetáà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Dayii nè Sefadifaimmu nè Enaa nè Ifa ye kpààtibè bo dë?

*Esekiasi bántèmè Kuyie
(Wénté Esaii 37:14-20)*

¹⁴ Kè Esekiasii cœuté dipátíri yetörè nou miéké kékaa nkédeè kéta ti Yiè nKuyie ncîètè ké dì pïnté ti Yiè nKuyie nyìlkè, ¹⁵ ké kù bántè ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriebè tû nkù, fô nwèè kàri a taummè tøu bëinkèmbàrìbè fèntì ïnkè, fô baké yekpààtìyo yemou yèè bo ketenkè. Fô nwèè dòò ketenkè nè keïnkè. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie n da báámmu kénté kékeè! Sînnéní kényà! A bomu fô nti Yiè nKuyie, keè Sennakedibu da sâámmè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie! Mómmuo nwe nhAsidii kó bëkpààtibè dèèmè ibotí teì kó yehékè yemou. ¹⁸ Ke còu mbè bøotenkaanì, bënlìtibè bëè sì dòò, sì í da dònnè fô nKuyie. Sì tu ideí nyi nè yetárè. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha ti deeténè Sennakedibu kè dëe yie nkè ketenkè kó yekpààtìyo yemouu banté fô tumè ti Yiè nKuyie nhamáà.

*Esaii nàkémè Esekiasi ò bàntè Kuyie nkè kù ò tèrné
ti
(Wénté Esaii 37:21-35)*

20 Mεmme Amoti birε Esaii tõmmè ke bεe náké Esekiasi ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribe tū nkù tu kù kèemu a kù kuónnèmè Asidii koo kpààtì Sennakedibu kpéí. **21** Nte kù n náké ti o kpéí:

Mí ndi Yiè nKuyie mmû tu:

Siyõõ kó desapùmbire da sènkèrìmu,

ke da daú ke da cokù,

ke Sedisademmu kó desapùmbire da cõñ.

22 Wenninwe a sàm'múmè?

Wenninwe a ommúmè?

Wenninwe a sèemmè fènònfè?

Kuyie nyIsidayeeeribe tū nkùà?

23 A baa tõnní a tõrè ke yè sàm'mú mí ndi Yiè nKuyie nkùà?

Ke náké ke tú a naasẽ kpeñni mèè kpéí nte kaa dèke Dimaa tãri yómmè,

ke ta Dimaa túukù cuokè ke kõñ dëtekperè nè bè tu dè sìpèrésì.

Ke tûòkènè ditãri yóntényómmè dëtie nsûdaà?

24 Ke bëi nkë tú a keúmu sibií betobè cie,

ke yà betobè tenkè kó menie,

ke na a naàcetè memáà ke ñtinné Esibiti kó ikó nyìì tukúñè kukó ndiekù Niirià?

25 A né í yé ke dò mmí nKuyie mmû pí nde kó mutõmmú.

Nè dimònnì kótíri miékë nkë

n tãatémè ke yé n dò nkédoàmè,

ke yóó mè dø di mmànnì.

Mû do da tãaté,

kaa bo puo nyehékè iduotí fité yè ké yé dèítè.

26 Ke de kó yehékè kobee dónté muwërimú,

ke dëe bë kpeí ke bëe di ifei,

késâaténè timútì,

bè í yó ncàánnè mémúyòòmmè,
 bè yóó dòntenè tiyoyienti nti,
 nè timútì tìì õõ yè tecádopòtè ũnkè kе kpeíó bá ti
 mònnì í tuòkè.

27 A kpèti matì í bo tìì m biininè, mí nKuyie.

Kàa kàri n yému,
 kàa yètì n yému,
 kàa mè ntati n yému,
 kàa miékè m peikè n yému.

28 A n yè mèè kpéí nkemiekè,
 kè tèpòtè da dèuté,
 dèè te kè n yóó tõnné a õnnì mumámáá
 kéãnné a nùù tisãndántì,
 ké da dëte képoonnè a nacefòtè kékpënné a cié.

29 Fò nhEsekiasi, ntè dèè yó ntú mebènkùmè:
 Di mbenni di yóó di tidiitì tìì ũnké tìnti, dibenni
 terì kedi tididenti, dibenni tâánnì kébuötí kékôñ,
 kéfífkú dëtie mbè tu dè fínyí kétôñ dè be. **30** De mònni
 Sudaa kòbe bëè bo nkpaá, be cïë mbo ta ketenkè kè be
 bakèe peité yebè. **31** Sedisadëmmu nwe bëè bo yenté
 bë yètinimè Siyôñ târì ndi bë yètinimè ti Yiè nKuyie
 Mpakèdaa ti dò mèè kpéí nkè dè dëu te, kòò yóó mè
 dòò. **32** Kè tìì tukúnè Asidii kóo kpààtì, ntè ti Yiè
 nKuyie nnàké tì o kpéí. Kù tu ò í tati di nhèì, ò báá dì
 tâñ ipie, ò mè mbáá di do nè tidòpìtì, yoo wèè ònné
 di duotí mutâá nkéna kéta. **33** Mí ndi Yiè nKuyie
 mbéimmu ke tú ò í tati di nhèì. Ò wëti kë bo poo
 nhò këténí kùù ce nku kékònnè. **34** N yó nkankému
 di nhèì ké dì dëeté n yètìrì kpéí nnè n kóo tõntì Dafiti
 kpéí.

*Sennakedibu yïëkemè dikpànnì kë kò
(Wénté Esaii 37:36-38 nè 2 Bekpààtìbè tõmmú 32:21-22)*

³⁵ De kó keyènkè kë ti Yiè nKuyie nkó ditõnnì kotení Asidii kòbe kó dihãäpònkarì, kékua bénitùbè tekupíítè nè sikcupísini (18000). Kè dëe wenté kë bë nsɔ mbecírbè bëe máà duá duá. ³⁶ De mònnì kë Asidii koo kpààtì Sennakedibuu uuté o ãäpònkarì kéité kékò nkémbo Ninifu. ³⁷ Mèmme ò tamè diyiè marì o bò Nisidoki tou kénnínkú di iikè, kòo bí Adadamadeki nè Sadetisee, kë bëe ò kõõ disiè kékua kécoké kékate Adadati èl, kòo bire Eda-Adonni soté o kpàtì.

20

*Esekiasi muakemè kë Kuyie nhò miékùnne
(Wénté Esaii 38:1-8 nè 2 Bekpààtìbè tõmmú 32:24)*

¹ De kó dimònnì ndi Esekiasii muakemè kéduúnnè mukñú nké Kuyie mpääñáñti náñtò Amoti bire Esaii kote o borè, kòo náké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntú a tûnte a cîëtè kpëti, a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasii tûnte o iikè kécuó nkumarí, kékua nnè ti Yiè nKuyie nke dò: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie. N da báámmu, n kuó mmesémmè. A yému n da tûmmè nè n yèmmè memou ke dòri a dómè.

Ò me nyí kékua.

⁴ Kè Esaii nkpaá ke mu nyí yè tekpààticfîtè kó kudànkù, kë ti Yiè nKuyie nhò béninè ke dò: ⁵ Wëte kénáké n nítùbè koo kpààtì Esekiasi ke tú: N yë mmí ndi Yiè nKuyie nho yààrì Dafiti do tñ nkù, n kèemu ò n kuónnèmè ke yà o nønnieti, ke yóó ò miékùnne diyiè tâánnì yiè, kòo ta n cîëtè miéké. ⁶ M bo ò yìé

yεbie ntεpíítè nè yènùmmù, kóò dεeté wenwe nè di nhεi, kè Asidii kóò kpààtì báá dì na. N yó nkankému di nhεi n yètìrì kpéí nnè n kóò tõntì Dafiti kpéí.

7 Kè Esaii dò, bèe nante fikiè kó yεbe kewaaress okpààtì mɔ ndè, kòò mieté.

8 Dè do sɔ̄ nhEsekiasi bekεmu Esaii ò yóó yà mù kεbanté ke dò ti Yiè nKuyie nyóó ò miékùnnε diyiè tānni yiè kòò wεte kεta ku cǐëtè.

9 Kè Esaii dò: Nte a yóó yà dè kεbanté ke dò nti Yiè nKuyie nyóó dɔ̄ò kù bεi ntì, medéè mbo totε yεdetìsàkè tεpíítè tεmè. A dò mèè keté de iìkàa kè dε fɔñkúò? **10** Kè Esekiasi dò: Dè í yóùnè medéè mmè bo kétémè de iìkè, n dò mèè botí difɔñkúò ndi.

11 Mεmme Esaii bāntèmè ti Yiè nKuyie nkè medéè mbotire kεtuøke yεdetìsàkè tεpíítè.

Esekiasi cɔutémè Babidønni kó yεhεikèntɔrɛ (Wénté Esaii 39)

12 Dε kó yεmòrè miékε nkε Babidønni kóò kpààtì Badadanni bire Mεdodaki-Badanni tɔnnènnimè bεnìtibè yεpārè kε bε bo dɔu nhEsekiasi o muákε mèè kpéí. **13** Kè Esekiasi bε cɔuté kε bε bεnκε o kpàtì sòri kùù dieku nè timátì pεítì nè mesω nnè tihúuntì tibotí tibotí nè mεkɔsàamè, kε bε bεnκenè o kpàrìnenì sòri dε. Ò kó yεsòrè yεmøu cénκε, dèmarè í nsùs nhò í bε bεnκe dε tekpààtìcǐëtè miékε, yoo o mómmuo nho cǐëtè.

14 Dè yī mεmme kε Kuyie mpāänáaṇtì nāaṇtò Esaii kεtøo o cǐëtè kóò beke ke dò: Bεnìtibè bεè kàtení a cǐëtè bε yε mba? Bε yènní dε? Kè Esekiasi dò: Bε bonní diheì détìrì ndi Babidønni. **15** Kè Esaii dò: Bε

16 De mònnì kè Esaii dà: Kénté ti Yiè nKuyie ntu
n da náké tì. **17** Ti Yiè nKuyie ntu: Dè kpaanímu
kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààticfètè miékè
kékònnè Babidønni, kétúóté a yembè do kouù dè,
kéntø kétuøkenèní yié ndèmarè í yó nkpaá. **18** A
mómmuø nha bí a peité ì bè bo ì píñmú kékònnè
Babidønni, ké bè fòmmu ké bè piñne tekpààticfètè
miékè mutɔmmú.

19 Kè Esekiasi dò: Ti Yie nKuyie nduó nkàa n nàá ntì wennimu. Nè o yèmmè mièke ke né tú: Kè kunqatú cénké bo n kó dimònñi kè tìmqatí í n káonnè.

20 Esekiasi dɔɔrìmè sɔmmɛ, ò dàò dèè kó dimàà, ò do məke diì kɔmbùò nè ò maá mèè botí kubinku diheì kékéu kukondjú kékpennéní menie ndihéì, dəndɛ kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dɔɔrìmè pátíri miɛke. **21** Kòo kú kòo bire Manansee sɔaté o kpàtì.

21

*Manansee naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 33:1-10,18-20)*

¹ Manansee do yóó di tikpàti ke mòke yèbie ntépiítè nè yèdéé ndi kénto tikpàti ke dò yèbie nsipísìnùmmù nè yènùmmù ke bo Sedisademu, o yō yetíri do tú Efisiba nwe. ² Kòò dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. Ò do tūnné ibotí kù do bëti i kékë bëkànne i do dɔɔri iì sòkë nyi, ³ kékwëte kékmaá o cice Esekiasi do pùo nyéé wúñtòrè, yetòrè borè kékmaá dibòò Baadi yetòrè kékciéké Asedaa tedòú kékffí, kéninku ke dòu

ndiyiè nè otànkù nè siwàà Isidayeeeribè kóo kpààtì Akabu do dòòmè. ⁴ Kòò maá yebòòwüñtòrè ti Yiè nKuyie ncîëtè miëke Sedisadëmmu, kù do bè nàké ke dò kù dò ku yètìrì mborè. ⁵ Kòò maá ti Yiè nKuyie nkó tidàntì tidé miëke yewüñtòrè, diyiè nè otànkù nè siwàà de kpéí, ⁶ kékua o bire kétuo, kénkɔrì tipâatì ke náannè yebòkè, ke waà mbenitinòmbè bëè yu becírìbè, nè bëè bourí tinùbootì kéndàɔri medòòrìmè péu ti Yiè nKuyie nyí dó dè kè ku miëkèe ò yè. ⁷ Kòò tanné tebòøtenkaanitè Asedaa Kuyie ncîëtè miëke. Ti Yiè nKuyie ndo nàkémú ku kóo tɔntì Dafiti nè o bire Sadomwà ke dò Isidayeeeribè tenkè miëke kù tâaté ke dò ku yètìrì mbo Sedisadëmmu nwe nè ku cîëtè miëke. ⁸ Kè dè bo yie nkè ku nìtibè Isidayeeeribè ténke bá nháà ntipüütì timòu kédéténè ketenkè kù duó nkè be yembè, kè bë cénke dæori kù bë nàké tì timòu ku kuó imòu ku kóo tɔntì Mɔyiisi bë wàri i. ⁹ Sudaa kòbe me nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpeti kè Manansee bë fétìnne kè bëe dòò meyei nképëëté ibotí Kuyie ndo kùò i kék bë kànnè i do dòòrìmè.

¹⁰ Mëmìmë kè ti Yiè nKuyie nní mbè nnàánnè kè ku pâänáàntì náamìbè tùònko. ¹¹ Sudaa kòbe kóo kpààtì Manansee me ndòòrìmè isòke kpere, kédòò meyei nkè dè pëëté Amɔriibè bëè do dè bo nè dimànni bë do dòòrìmè, weè tanné Sudaa kòbe bëmòu mubòøfèù miëke. ¹² Nte ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù tu mù: Kù tu kù yóó duønní mëè yei nSedisadëmmu nè Sudaa kòbe tenkè, bëè kó dimàà bo tì këè tì bo kpéëté be to. ¹³ Kù tu kù bennénè Sammarii kùù ɔñ kù yóó ku mbennénè Sedisadëmmu. Kù anténè fèè nuøfè Akabu cîëtè, kù yóó fe nhanténè Sedisadëmmu, kóò

εíté bè õõ εíté mèè botí dibuu kékónténè di ũnkè. ¹⁴ Ku nìtìlbè bëè bo nkpaá, kù bo bë ùtóo. Kù bo duó nkè bë dootitòbè mbè pñi nkè fekù bë kpere. ¹⁵ Ke yé nè bë yembè yémè Esibiti bë baa døori kù í dó dè nde kéyíinko ku mièke nè yíenní.

¹⁶ Sudaa kòbe koo kpààtì Manansee do kùonèmu benítlè pér bëè í càke mùmamù, kë bë yíi mpíe nSedisademu eì. Ke né yíenè meyei nhò tanné Sudaa kòbe mèè mièke, kë bë ndøori ti Yiè nKuyie nyí dó dè.

¹⁷ Manansee kó medøòrìmè sòmmé ò dòò dëè kó dimàà nè ò dòò mèè yei ndemou dè wàrimu Sudaa kpààtìbè døòrìmè pátiri mièke. ¹⁸ Kòo kú kë bëè ò kùnné okpààtì cíetè kó mupérímù bë tú mù Usaa mu mièke. Kòo bire Amwo sòaté o kpàtì.

Amwo naámmè Sudaa kabé koo kpààtì (Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 33:21-25)

¹⁹ Amwo do yóó di tikpàtì ke moké yebie nsipísídé nè yèdée ndi, kénta tikpàtì ke dò yebie nyèdée ke bo Sedisademu. Kòo yó yètìri tu: Mesudemeti Adusi bire, Yotiba eì kou. ²⁰ Kòò døò ti Yiè nKuyie nyí dó dè o cice Manansee baa do dòòmè memómmomme, ²¹ kétünné o cice borime weti weti kénfeu yeboké o cice do feu yé ke ninku ye iìkè, ²² kédootóo ti Yiè nKuyie nho yembè do tñ nkù, ò í ntünné ku kó kuce.

²³ Memìmè kòò tñmbèe còmmú ke bo ò bø nkòò kùò o cíetè mièke. ²⁴ Ké dihéì kó benítlè bë poté kékua, kéduó nkòò bire Sosiasii sòaté o kpàtì.

²⁵ Amwo døòrìmè sòmmé ò dòò dëè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè døòrìmè pátiri mièke. ²⁶ Kòo

kú kè bëe ò kũnné o cice fõti miéké Usaa pérímù. Kòo bire Sosiasi sooté tikpàtì.

22

*Sosiasi naámmè Sudaa kəbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 34:1-2)*

¹ Sosiasi do yóó di tikpàtì ke moké yebie nyèni ndi kéntø tikpàtì ke dò yebie nsipísítãati nè dìmáà, ke bo Sedisademu kòo yô yètìri tu Sedida Adaya bire Bosikati èì kou. ² Kòo ndøori ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tünne o yààrì Dafiti borime mme weti weti, ò í nyóú mèmamè.

*Sosiasi pètémè Kuyie nkuó pátíri ku cîëtè miéké
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 34:8-18)*

³ Sosiasi do bo o kpàtì benni tepíítè nè diniínnì miéké nke kétô nho kóo pátíwãàtì Safãã Asadia bire, Mesudammu yaàbire, ke dò bëe kôte ti Yiè nKuyie ncîëtè, ⁴ kénáké ikuó niùtì diewè Idikiya kòo ya timátì péítì bë tónì tì ti Yiè nKuyie ncîëtè kpéí, mbëè tè bâa kë bë tì cuó tì màmè, ⁵ kë tì tùóté kéduó mbëè baké ti Yiè nKuyie ncîëtè tûntimù kó mutõmmú, kë bëe yietí bëè pí mmutõmmú ku cîëtè miéké ke tünni dëè càke. ⁶ Bedabeesüòbè, nè bëè ni mumarimù, nè bemaribè, ke donnè ideí nè yetâdieyè kétûntenè Kuyie ncîëtè. ⁷ Kë bë bë duó mbë bá mbékú ke tú bëe náké bë tì pînnè mëè botí mutõmmú, ke yë bë pînmè kë dè wennnimu.

⁸ Kë ikuó niùtì diewè Idikiya náké opátíwãàtì Safãã ò pètémè ti Yiè nKuyie nkuó pátíri ku cîëtè miéké, kë dì nhò duó nkòo kaà. ⁹ Ò kàà mmemmmé

kédeeè kékōte kénáké okpààtì ke dò: Tínti a kó bëtɔmbè ti tuótému timátì péítì ke duá mbèè ni ti Yiè nKuyie ncíètè kó mutɔmmú.

10 Kòo náké okpààtì ke dò: Ikuó niùtì Idikiya weè n duá ndipátíri marì, ké dì nhò kàa.

Osiasi beémmè onitipòkù wèè náá nKuyie mpãänáaňtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 34:19-28)

11 Okpààtì kèè mémme Kuyie nkuó bè ò kàa nyì kékëté o yààtì, **12** kénáké ikuó niùtì Idikiya nè Safãä birë Ayikammu nè Misee birë Akiboo nè opátíwãätì Safãä nè okpààtì kóo tñntì Asaya ke dò: **13** Katenè kébeé nti Yiè nKuyie n kpéí nnè benítìbè kpéí, Sudaa botí kumøu kpéí nkéyà dipátíri bè mè mpèté dì to tì! Ti Yiè nKuyie mmiekè ti yémediè mmè ti yembè í yie mmèè kpéí nkè tñnné dipátíri dii ntø tì, bè í yie nkè dòò dì yé mmù.

14 Mémme ikuó niùtì Idikiya nè Ayikammu nè Akiboo nè Safãä nè Asaya bè kòtèmè onitipòkù Udidà borè wèè náá nKuyie mpãänáaňtì. Kòo dòù yètìrì tu Sadummu Tikifa birë, Adasi yaàbirë kòò bàa ikuó yààtì. De kóo nitipòkù do bo Sedisadëmmu nwe, dicëkarì bè tu dì: Dihéì pànnì kè bëe ò náké bè to tì. **15** Kòo bè tènné ke dò: Katenè kénáké onítì wèè di tønní m borè ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu **16** Sudaa kòbe kóo kpààtì kàa ndìì pátíri náá mmèè yei nkpéí mè yóó bóté Sedisadëmmu nwe nè o nítìbè. **17** Bè kù bontóo mèè kpéí nkè tuò ntihúúntì yebokè kè bë dòòrìmè íinko ku mieke. Deè te kè ku mieke yé di nheì, ke í yóó bonke. **18** Dí náké Sudaa kòbe kóo kpààtì wèè di tønní kè di bo beé nti Yiè nKuyie nyIsidayeeribë tū nkù ke tú ò kèè tìì náaňtì yóó dòòmu. **19** Ò né

mè ntì kèèmè kòò yèmmè cààrè, kòò kékùnnè omáà. Kù nàké tì di nheì kpéí nnè di yembè kpéí. Meyei ndiemè meè yóó bè tuòkení kè be tenkèe naá Kuyie ncɔɔ kè. Ò mè nkérímè o yààtì ke kɔmmú ku iìkè kù tu kù kèèmu. ²⁰ Nè de kpéí nkù tu kù bo ò òmpùnnè o yembè borè bàmmùù, o nònfe báá yà meyei nkù yóó bɔnténímè Sedisademmu. Memme kè bèe kɔte ke tì nhò nàké.

23

*Okpààtì Sosiasi kaàmmè benítìbè Kuyie nkuó pátíri
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 34:29-32)*

¹ Kòò kpààtìi tíí nSudaa naàmùnkù kó békótíbè, nè Sedisademmu eì kɔbe, ² kékòte ti Yiè nKuyie ncǐëtè ke neínè Sudaa eì kɔbe nè Sedisademmu eì kɔbe bémou, ikuó niùbè nè ti Yiè nKuyie mpãänáañti náamèbè nè benitidiebè nè cénkoo kɔbe, benítìbè bémou. Kòò bè kàa nyikuó pátíri bè pèté dì ti Yiè nKuyie ncǐëtè miëke dimou. ³ Kòò nkpaá cómmú diwūɔtònnì ìnkè, kédəúnnè ti Yiè nKuyie ndinùù dìi tu bè ntù be Yiè nKuyie kényie nku tannò nè ku kuó nè ku tié nè be yèmmè memou, kéndəɔri tìì kó dimàà wàri ikuó pátíri miëke ti yé mmù. Kè benítìbè bémou dò: Ti yiemmu ke bo ntaunnè Kuyie.

*Bè wètè ke tūntemè Kuyie mbáámmù Sudaa tenkè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 34:3-5)*

⁴ Kòò kpààtìi náké ikuó niùtì diewè Idikiya nè bèè ò tūnko nè bèè baa ti Yiè nKuyie ncǐëtè ke dò bèè denne tinentì bè do píñnè tì dibòò Baadi nè Asedaa nè diyiè nè otànkù nè siwàà dè tɔmmú ti Yiè nKuyie ncǐëtè miëke. Kè bèè dè dènnne Sedisademmu ké dè

tùo nSetinoo biriku, kétó dè tápeí nkékotenè Beteedi.
5 Kè bèè beti bèè do ni iboakuó Sudaa kpààtìbè do ãnné bè kè bè ntùò ntihúuntì yetòrè yèè bo Sudaa tempè mmiike nè yehékè yèè tòkénè Sedisademmu nè bèè do tuò ndibòò Baadi nè otankù nè siwàdà simou botí tihúuntì. **6** Kè bèè uuté Asedaa tedóú ti Yiè nKuyie ncifètè mieke, kédenné Sedisademmu, kékotenè Setinoo kubiriku ké kù tuò nkè kùu naá mmuatápeí nkè bèè mù útóó ifòti mieke. **7** Kè bèè puo nyetuo bè do maá yè kétanné benitipòbè bè do soó mbè kénkòri ke bè dounè be kó ikuó yëmmè. Nè benitipòbè do ɔɔ nkàri dè ke duòkù tiyààtì bè ɔ nhã tì ke dòúnnè tèbòàtenkaanitè Asedaa.

8 Kè Soasii duó nkè bèè yúní ikuó nìùbè Sudaa tenkè kemou mieke kè bèè sínkùnné yetòrè bè do tuò nyèè ìnkè tihúuntì kékété Kebaa kéntò kétuòkenè Berisebaa yèè bo dibòrì bè do tú dì diheì yiè nSosuwee kó dibòrì borè. Kè bèè puo nyeteyè yèè bo a bo ntatoomè diheì kó dibòrì kubakù cànku. **9** Ikuó nìùbè bèè do tuò ntihúuntì yebòawùñtòrè ìnkè bè í ndò mbè bo na kékote ti Yiè nKuyie nkó diwùñtònnì borè Sedisademmu. Bè né bo na kewënnénè be kòbè tòbè kécááké pèè wèè í kòorenè mutie mùù muuti.

10 Kè bèè sínkùnné ditònnì dìì bo Benni-Inòmmu Biriku bè tu dì Tofeti, bè do ɔ ntuò ndìì ìnkè ibí, kòò mòù ténke báá tuò ndenitidabire yoo denitipobire dibòò Mòdòki. **11** Kè bèè kuò siséé Sudaa kpààtìbè do duó nsì kè bè bo ndòúnnè diyiè kè sì mbo ti Yiè nKuyie ncifètè kó dibòrì také, ke tòkénè tekpààtìcifètè kóó kótì Medanni-Medeki cifètè. O cifètè do tòkénè bè do maá kùù dieku nku kékpeénnè Kuyie ncifètè, kétuò nnè sinaséé bè do pà sì kè bè bo ndòúnnè diyiè. **12** Kòò puo nyebòawùñtòrè

Sudaa kpààtìbè do maá yè Aasi kó kudànkù ìnkè nè Manansee do maá yè ti Yiè nKuyie ncíètè kó dèdànnè dèdé miekè, kòò yè pònte kédéíté kékútóo yè tââ nSetinoo biriku miekè. ¹³ Kòò cake yebawùñtòrè Sadomoo do maá yè Sedisademmu kó yetòrè odifìè târì bákù cànku Sidoniibè bòoyeiri Asitaditee kpéí nnè Møabiibè bòoyeiri Kemøosi kpéí nnè Amøniibè bòoyeiri Midikømmu kpéí nkòò yè sìnkùnne yemou, ¹⁴ képuo nyebawòtârè bè do fiíkú yè kêu itedéí kétòní béciribè kûññ kékíe ndè do bo yèè borè.

*Isidayeeeribe wète ke tñntemè mubáammu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tñmmú 34:6-7)*

¹⁵ Kè Sosiasii puo nNebati bire Sedoboammu do maá dìì wùñtònnì Beteedi kó ditònnì borè kétanné Isidayeeeribe meyei mmiiekè. Kòò dì pùa kécóu nditònnì nè kutedoú, demou kè dèe naá mmutââ.

¹⁶ Mèmìme ò wèntémè kéyà ifòti iì do bo dëborè ditârì ìnkè kétò nkè bëè küténí be kûññ kòò yè cóu ndiwùñtònnì ìnkè, ké dì sìnkùnne kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku päänáaàntì náaàntò kòò ti bëi, Sedoboammu dèke dìì mònnì diwùñtònnì ìnkè dibanni yiè. Ò de mbo kewénté kéyà Kuyie mpäänáaàntì náaàntò wèè do nàké de kó tipäänáaàntì o fòti. ¹⁷ Kè Sosiasii beke ke dò: Difòtitârì dii we nkó kufòti kpéri ndi?

Kè diheì yembèè ò tènné ke dò: Kuyie mpäänáaàntì náaàntò wèè do iténí Sudaa tenkè kékotení kénáké a më mbo ke dòori ti yíe, nho fòtitârì ndi.

¹⁸ Kè Sosiasi dò: Yóunè de kó kufòti, di báá kù kàáké! Mèmìme kè bëè yóu o kûññ òmou í nyè küté,

kéyóunè múnke Kuyie mpääñáañti náañtò wèè do yènní Sammarii tenkè o kpøyε.

19 Kè Sosiasi múnke puɔ nyebø tuo bè do maá yè Sammarii εkè miékε Isidayεeribε kpààtìbè do maá yè kéíi ti Yiè nKuyie mmiekε. Kòo yè pùɔ mpáíí ò pùɔ mmèè botí Betεedi kpøyε. **20** Kòo pímmú bεbøyεmbè bëè dè bo ké bè fié be bøwüñtòrè ũnkè, kécóunnè yenitiküð dè kó yewüñtòrè ũnkè.

Ò me nyī kedeè kewëte Sedisademmu.

*Sosiasi duómmè kè bëe baa ndiyentébanni
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 35:1, 18-19)*

21 Dè kó difñnkúò kòo kpààtì Sosiasii náké bεnìtìbè kε dò: Baánnè diyentébanni kédéúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì, kéntü ntìi wåri ku kuó pátíri miékε. **22** Nè bεbaatíbè kó dimònnì, kéntø kétuøkenní bεkpààtìbè kó dimònnì Isidayεeribε nè Sudaa kóbε, bè do í baà ndiyentébanni mεbotí. **23** Okpààtì Sosiasi kpàtì benni tεpíítè nè diniínnì ndi bè wëte kέbaámmè diyentébanni mεbotí Sedisademmu ke bo déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

*Sosiasi kpàtì mánku
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 35:20-27, 36:1)*

24 Kè Sosiasii paa mpáíí Sudaa tenkè kεmøu miékε nè Sedisademmu òmøù miékε bëè yu bεcírlbè nè bëè bourí tinùbootì, nè bëè fiíkú bεcírlbè, nè sibøøtenkaanìi, nè isøkε iì kó dimàà do døori Sudaa tenkè, nè Sedisademmu omøu miékε. Sosiasi do túnne ikuó niùtì Idikiya do pëté ti Yiè nKuyie nkuó pátíri dì ku cíëtè miékε di yë mmù mmu, kékáúté dëndë kó dimàà páíí.

25 Bekpààtìbè bèè do ò niiténè kédi tikpàtì nè bèè ò tūnneni òmòù do í bo wèè ò dònnè, weè duó nhomáà Kuyie nnè o yèmmè mémou nè o wérímú mumou, kéndòri ti Yiè nKuyie ndo duó nyìì kuó Møyiisi kòò ì wàri ì yë mmù.

26 Bá nè memme kè Kuyie mmiékè nkpaá péí Sudaa kòbe be kóo kpààtì Manansee, weè do cààrè ti Yiè nKuyie nkè ku miékè bë yè bá kè í nyie nkè bo do. **27** Memmè kè ti Yiè nKuyie mbè nàké ke dò: M bo kei nSudaa kòbe m borè, n kei mmèè botí Isidayeereibe. N yóó dootóomu Sedisademu diheì n tāaté dì, nè n cíetè n do béri nkè dò n yètìri yó mbo tèè miékè.

28 Sosiasi dòòrimè sòmmè ò dòò dèè kó dimàà de wàrimu Sudaa kpààtìbè dòòrimè pátíri miékè.

29 O kó tikpàtì miékè nkè Esibiti kóo kpààtì Nekoo kòrimè ke bo tee nhAsidii kóo kpààtì mudoò kukó nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dinté, kè Nekoo ò kùa Mekidoo kó mudoò ketimù miékè. **30** Kòo kó bëtòmbèè ò tuóté nè tekpàrànaasàntè Mekidoo kékònnè Sedisademu, kóò kùnné Sudaa kpààtìbè fòti miékè. Kè diheì yembèè pí nYoakasi tikpàtì, kóò còú mmekùò nkòo sòaté o cíce Sosiasi kpàtì.

*Yoakasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 36:2-4)*

31 Yoakasi do yóó di tikpàtì ke mòke yebie nsipísìdé nè yètâati ndi kéntò tikpàtì ke dò bëtâabbè bëtâati ke bo Sedisademu. O yô yètìri do tú Amitadi Yedimeyau bire, Dibuna èì kou. **32** Kòo dò ti Yiè nKuyie nyí dò dè o yembè do dòò mèè botí weti weti. **33** Memmè Esibiti kóo kpààtì Nekoo ò pímmè

kékpetínné Dibuda Amati tenkè miéké bá ò ténké í ntú Sedisadëmmu kóo kpààtì. Kòò duó nkè bè nhò yietì dàmpóò bá dìì benni timátì péítì cìdóòbè sikɔupísítäati (3000), mesoo ncìdóòbè sikɔusítäati (300).

³⁴ Kè weè kpààtì Esibiti kouu túóté Sosiasi bire Ediakimmu keduó nkòò saoté o cicé kpààtì, kòò ò cèète diyètìrì kóò yú ke dò: Sosakimmu, kétuóté Yoakasi kékònné Esibiti kòò ke nkú. ³⁵ Kè Sosakimmuu kéété o nítibè bá wè o wérímú mamé ò bo duómmè timátì péítì, nè mesoo nkè dè nsànnè Esibiti kóoo kpààtì beke dè. Kè bè níí dè nhò duó nkòò dè duó nhokpààtì Nekoo.

*Sosakimmu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 36:5-8)*

³⁶ Sosakimmu do yóó di tikpààtì ke mòke yebie nsipísìdè nè yènùmmù ndi, kéntø tikpààtì ke dò yebie tèpíítè nè dìmáà ke bo Sedisadëmmu, kòò yò yètìrì tu: Sebida Pedaya bire Dumaa èì kou. ³⁷ Kòò dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè o yembè do dòò mèè botí weti weti.

24

¹ Sosakimmu kpààtì miéké nkè Babidønni kóo kpààtì Nebukanneesa ò domè kóò na, kòò ò bòúté ké nhò bùó ke dò yebie nyètäati kewëte kényete o kpëti. ² Memìme kè ti Yiè nKuyie nduó nkè befèèbè Babidønni kòbe nè Asidii kòbe nè Mɔabu kòbe nè Amɔniibe, kè bëë do Sudaa kó dikpààtìyuu ke bo di dèè páíí kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku kó bëtɔmbè ku pääñáañtì námàbè kè bëë ti bëi. ³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè dëndë kó dimàà bè tòòkènì ke bo bë këi nku borë ndë, Manansee kó meyei nkpéí

nnè ò dòò dèè kó dimàà, ⁴ nè ò do kùo bèè nìtìbè kè be yíñ ncóú nképíe nSedisadëmmu bá bè í cààrè mùmamù, mëè do te kè ti Yiè nKuyie nyetë kù bo bè cíëmmè.

⁵ Sosakimmu dòòrìmè sòmmë ò do dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dòòrìmè pátíri miékë. ⁶ Kòò kú kë bèè ò kùnné o yembè fôti. Kòò bire Sosakinni sòoté o kpàtì.

⁷ Esibiti kóo kpààtì ténke í nyè o èì kë yé Babidønni kóo kpààtì do fiètemè o tenkè ò do te kë kétúóté Esibiti kó kukó nkétukenè kukó nhEfadati.

*Bè píñmúmè Sudaa këbe ke kònñè Babidønni
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 36:9-10)*

⁸ Sosakinni do yóó di tikpàtì ke mòke yebie ntépíítè nè yèni ndi, kéntø tikpàtì ke dò bëtââbbè bëtââti ke bo Sedisadëmmu. Kòò yô yètìrì tu Neusitaa Edinatââ birë Sedisadëmmu èì kou. ⁹ Kòò dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. Ò do tûnnë o yembè borime mmë weti weti.

¹⁰ De mònnì ndi Babidønni kóo kpààtì Nebukannesa domè Sedisadëmmu kóò pi. ¹¹ Kè Nebukannesa o mómmuø nkótení kédo diheì o ãapòmbè pi dì. ¹² Mëmme Sosakinni Sudaa këbe kóo kpààtì yènnímè kékóte kóò duó nhomáà kénéinè o yô nè o kó bëtûmbè nè bë fômmu bë kë tu tekpààtìcîëtè kó bëkótibè. Kè Babidønni kóo kpààtì bë píñmú kédòò tidaati. O kpàtì benni diniínnì miékë do nkë ò bë píñmúmè.

¹³ Mëmme ò tòmè ti Yiè nKuyie ncîëtè kó tinëntì timòu tìì do bo te miékë nè tekpààtìcîëtè miékë kpëti. Kè bëè puø mmesøø nkó tinëntì timòu Isidayeebibë

kóo kpààtì Sàdomòò do dòò tì ti Yiè nKuyie ncíñtè kpéí, nkù do tì nàké ke yëmmè. ¹⁴ Kòo pímmú okpààtì kó bëtùmbè nè bëè tu benitidièbè, kè bë mbo tekøupíítè (10000), képímmúnè bëmáábè nè bëè dòòri yëcaukpetínyè, kè cénkoo kòbe bëè nkpaá dihei. ¹⁵ Kòo tò Sosakinni nè o yë nè o pobè nè iwëí yembè nè bë fòmmu bë kè bë tu tekpààticíñtè kó bekótibè, ké bë kònnè Babidønni. ¹⁶ Bëè kó dimàà nø mmudoò kè bë mbo sikøupísliyekè (7000) bëmáábè nè bëè dòòri yëcaukpetínyè kè bëmbë mbo tekøupíítè (1000), képímmú bëhääpòmbè yekõmbò yëmbè kékònnè Babidønni.

¹⁷ Kè Babidønni kóo kpààtì túóté Sosakinni yë tãñ Matanniya kédøò okpààtì kòo sàaté Sosakinni kpàtì. Kòo ò cèéte diyètìrì kóo yu ke dò: Sedesia.

*Sedesia naámmè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté Sedemii 52:1-3 nè 2 Bekpààtìbè tõmmú
36:11-12)*

¹⁸ Sedesia do yóó di tikpàtì ke məke yëbie nsipísìdé nè dìmáà ndi kéntò tikpàtì ke dò yëbie ntëpíítè nè dìmáà ke bo Sedisadëmmu. Kòo yë yètìrì tu Amitadi Sedemii bire Dibuna èì kou. ¹⁹ Kòo dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dë, ò do tûnnè Sosakimmu borime mmë weti weti.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù miëke do yë Sedisadëmmu nè Sudaa kòbe ke dendë kó dimàà bë tûòkènì, kè Kuyie mbè kei nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yeté Babidønni kóo kpààtì kpëti.

25

*Babidønni kóo kpààtì pimè Sedisadømmu
(Wénté Sedemii 39:1-7. 52:3-11)*

¹ Sedesia kpààtì benni diwéínnì miéké do nké otànkù píínwè miéké diyiè píínnì Nebukannesaah Babidønni kóo kpààtì domè Sedisadømmu mudoò nè o ããpòntínnì dimøu kécéëte Sedisadømmu εì kékénné kudoookøti ké ndì pi. ² Kè dèe tuøke Sedesia kpààtì benni tøpíítè nè dìmåà.

³ Dibenni tånkù naanwè diyiè wéínnì ke sô ndikònnì dœuke bá benítìbè téñke í péú mudiì. ⁴ Kè bëe duute kuduotí keyènkè, kòo kpààtì yè nè o ããpòmbè kétünne Adaba kó kuce, dibòrì kóku iduotí idé saku, kùù tòkénè okpààtì pérímù. Kè Babidønni kòbëe fité diheì. ⁵ Kè Babidønni kòbëe beti okpààtì kóò nínté Sedikoo biriku kòo ããpòmbèè cíété kóò yóu. ⁶ Kè bëe ò pí nkékötènè Dibuna Babidønni kóo kpààtì borè kóò nàké be dó kóò dàòmè. ⁷ Kè Babidønni kóo kpààtì fíé okpààtì Sedesia bí o nuø mmiéké, kédoké Sedesia nuø nkóò boú timátì kékònnè Babidønni.

*Bè wètè ke píínmúmè Sedisadømmu kòbë ke kònñè
Babidønni
(Wénté Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bekpààtìbè
tømmú 36:17-21)*

⁸ Babidønni kóo kpààtì Nebukannesaah kpààtì benni tøpíítè nè diwéínnì miéké nké Nebusadadanni tihääpòntì tìù bàa okpààtì ti kóo kótì wèè tû nhokpààtì, ò tûòkenímè Sedisadømmu, ⁹ kéduó nké bëe còu nti Yiè nKuyie ncíëtè nè tehääpòncíëtè nè Sedisadømmu kó sicéñ simøu, ke còunnè benitidiëbè

kó sicéí simoù. **10** Kè Babidønni kó bëhääpòmbè bëè cienní tihääpòntì tìi bàa okpààtì ti koo kótì kë tìi puo nkuduotí kùù fité Sedisadømmu.

11 Kè Nebusadadanni wèè baké tihääpòntì tìi bàa okpààtì, kòo pímmú bëè nítibè do kpaá diheì nè bëè do yè koo túnne nè benítibè tobè péu kékònnè o cié. **12** Kè súó mbetenkútibè máà bëè bo nkuuti nè bëè bo nhò fiiku dëtie mbè tu dè fínyí.

13 Kè Babidønni kó bëhääpòmbèe bóké disøawüùò kó yesàñkè ti Yiè nKuyie ncíètè kreye nè ye kó yeteitiyè nè disøawüùò kó kunankú diekù kùù bo ti Yiè nKuyie ncíètè kétò disøawüùò kékònnè Babidønni. **14** Kòo túóténè yesøobo bë do ñ nkounè yè mutápeí nnè de kó tikäpentí nè de kó yese nè de kó ihaaké nè sibükúsí. Dëè kó dimàà cénke tú disøawüùò kó tinentì bë do pínnè tì ti Yiè nKuyie cíètè miéke mutømmú. **15** Kuhääpònku kùù baké tìi bàà okpààtì kë kùù túóté sisøabükúsí nè yebø bë do méúnè yè meyñ ndëè kó dimàà cénke tú mesøø nkperé nè timáti péítì kpere.

16 Sadomøø do dòònè dìi soawüùò ti Yiè nKuyie ncíètè kó tinentì ti cééku do í mòke kù màmè. Yesàñkè dieyè yéde nè kunankú diekù nè tenaasántè tèè kù tò nè yecéétiyè. **17** De kó yesàñkè yedé, dìmáà kó meokùmè do bo métìrì bëweï ndi, bá dì kë dì mòke diteitirì di yómmè kë di okùmè bo métìrì mèdémè nè dikéè. Bá dìi teitirì ïnkè kë bë kpë mmesøø nke fité kë dë dò nyetebë bë tu yè kèdènáti. Demoù kë dë wë nke tú disøawüùò máà, ke me ndò nyedé.

18 Kè de kó kuhääpònku pí nyikuó niùtì diewè Sedaya nè Sofonii wèè ò pòkoo, nè betobè bëtäati

bèè baa ti Yiè nKuyie ncîëtè, kéké béké kpetínné. ¹⁹ Kéké kùu pînné béké fînté wéké kòò tu tekpààticîëtè kóó kótì néké betobéké mabéké bénùmmù béké wéñnè okpààtì kéké bo diheké miéké. Néké wéké bakéké behääpòmbéké o kóó pátíwâåtì, wéké pîi mbehääpòmbéké néké diheké kóó benítibéké tóbéké mabéké sipísikuò. ²⁰ Nebusadadanni wéké bakéké Babidønni kóó tihääpòntì weéké do béké pîmmú kékónné Dibuda èì Babidønni kóó kpààtì boréké. ²¹ Kòò kéké mbéké kùo Dibuda èì Amati tenkéké.

Memmè Sudaa kóbéké yéméké béké tenkéké.

*Kedaya naámmè kùmàndáà Sudaa tenkéké
(Wénté Sedemii 40:7-41:18)*

²² Kéké Nebukannesa túóté Ayikammu yaàbire Kedadia Safanni bire kédøò kùmàndáà kòò bo mbakéké benítibéké ò pîmmú kéké sùó mbéké Sudaa tenkéké miéké. ²³ Kéké behääpòmbéké iwéï yembéké mabéké néké béké kóó tihääpòntì kéké béké keéké Babidønni kóó kpààtì dòóméké Kedadia kùmàndáà kékóte o boréké Misipaa. Nteké de yembéké yéte: Isimayeeeri néké Netanniyá bire néké Soananni Kadeya bire néké Kedadia Tanneumeti bire Netofaa èì kou néké Yasanniyau Maaka bire, béké do mbéké néké béké behääpòmbéké. ²⁴ Kéké Kedadia béké dòúnné dinùù kéké dò: Di bá nyîëkù Babidønni kóbéké kéké di kômòbùòtì béké duò, mbonéké diheké miéké kéké pîi mBabidønni kóó kpààtì tômmú, di yó mbomu kéké déké di naati tìmatì í yóó di kékénné.

²⁵ Memmè otànkù oyienwéké miéké Isimayeeeri Netanniyá bire néké Edisamaa wéké do tú tekpààticîëtè kou, kéké yéne betobéké mabéké têpííté, kéké béké kóte kékoté Kedadia kékó, kéké wénnéne Sudaa kóbéké néké Babidønni kóbéké béké do o bonéké Misipaa. ²⁶ Memmè

bènìtìbè bëmou yòtemè Babidønni këbe, kétúóté besámàpòbè nè bëdiebè nè bëè baké bëhãpòmbè kë bëè coké bëmou kékoté Esibiti.

*Babidønni kóo kpààtì dòòmè Sosakinni mesàà
(Wénté Sedemii 52:31-34)*

²⁷ Bè me mpi nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kékònnè Babidønni, kë dè mmøke yëbie nsipísítäati nè yèyiekè, otankù tériítè nè odéríwè, diyiè sipísídé nè diyiénnì yiè kë Babidønni kóo kpààtì Efidi-Medodakii di tikpàtì, kóò kuá mmesémmè kóò kpeté kóò dènnne dikpetíntou, ²⁸ kóò nàké tináañsààtì, kóò nií nkoò mbaké bëkpààtìbè tòbè nè bë bë do wë nkë bo Babidønni. ²⁹ Kòò duó nkë Sosakinnii dáté tikpetínyààtì, kényo nwenwe Babidønni kóo kpààtì borè o fòmmu mumou miéke. ³⁰ Kòò kpààtì weè nyé o kpéí nsâà, yewe yemou duómè, o fòmmu mumou miéke.

Bibiri Kuyie Nnáàñtì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16